

LIIKKEESSÄ!

"Tietoverkot liikkeessä!"

ATK-sovellukset ja tutkimustieto -työryhmän 1. raportti

puheenjohtaja Ari Myllyviita	Kemia	ari.myllyviita@kemianliitto.fi
Maarit Fred	Rakennus	maarit.fred@siikaranta.fi
Heikki Helkavuori	Viestintä	heikki.helkavuori@viestintaliitto.fi
Asko Viitala	Metalli	asko.viitala@metalliliitto.fi
Jari Salomaa	KTV	jari.salomaa@ktv.fi
Tarja Rönkkö	Liikeala	tarja.ronkko@liikeala.fi
Kyösti Sorsa	Sähköliitto	kyosti.sorsa@sahkoliitto.fi
Marja Erkkilä	SAK	marja.erkkila@sak.fi
Maija Karimaa	SAK	maija.karimaa@sak.fi
sihteeri Heli Nykänen	SAK	heli.nykanen@sak.fi

10.11.1999
Laatinut Ari Myllyviita

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	4
1.1. Liikkeessä! -kampanjan tausta	4
1.2. ATK- sovellus ja tutkimustietotyöryhmän toimeksianto	4
1.3. Työryhmän kokoonpano ja yhteystiedot	6
1.4. Työskentelyn eteneminen	6
2. Visiot	9
2.1. Liittymissovellus	9
2.2. Jäsenrakennetietokanta	9
2.3. Kohderyhmät	9
2.4. SAK-portaali	10
2.5. SAKnet-yhteisö	11
3. Järjestäytymistä tukeva hakuohjelma	12
3.1. Neuvontatyön apuvälineeksi	12
3.2. Internet-palveluna	12
4. SAK:n ja liittojen www-palvelujen kehittäminen	14
4.1. Lomakepalvelusopimus	14
4.2. SAK-portaali	15
4.3. Selvitys liittojen www-sivujen nykytilanteesta	15
5. SAKNET-yhteisö	17
5.1. SAKnet -yhdistyksen valmistelutilanne	17
5.2. Jatkovalmistelu	17
5.3. Edellytykset? Vaatimukset? Kohderyhmä?	17
5.4. Muu SAKnet-organisaatio	18
6. Järjestäytymistä edistävät rekisterit	19
6.1. Hyödynnettävät rekisterit	19
6.2. Jäsenrakennetietokanta	19
7. Työryhmän esitykset ATK-sovellutuksiin liittyen	20
7.1. SAK:n portaali	20
7.2. Lomakepalvelusopimus (SAK-portaalin osa)	21
7.3. Järjestäytymistä hyödyntävät rekisterit	21
7.4. Järjestäytymistä tukeva hakuohjelma (SAK-portaalin osa)	22
7.5. SAKnet-yhteisön perustaminen	22
LIITTEET	24
Liite 1. Työryhmän kokouksien pöytäkirjat	24
Liite 2. SAK:n sähköisen viestinnän työryhmän muistio	37
Liite 3. SAK:n tuoreen jäsentutkimukset ATK:ta koskevan osion esittely	45
Liite 4. SAK-portaali -muistio	52

0. Tiivistelmä

Työryhmän esittää, että:

PORTAALI

- SAK:n ulkoisten internet-sivujen toimittamisesta sekä sisäisiin intranet-sivuihin liittyvästä toimitus-, koordinointi- ja konsultointityöstä vastaamaan palkataan **päätoiminen verkkotiedottaja**
- **Sähköisen viestinnän työryhmän perustamista**
- **SAK-portaalin rakentamista** aiemmin esitetyn vision pohjalta. Osana jäsenetuja jäsenille tarjotaan sak.fi -päätteisiä **ilmaisia sähköpostiosoitteita** ja ammattiosastoille tarjotaan ilmaista **kotisivu-palveluja**.
- SAK:n www-palvelujen **hakugeneraattorin toiminnot ulottuvat** myös liittojen www-sivuihin
- selvitetään TSL:n kanssa tehtävä www-yhteistyö.
- **lomakepalvelusopimuksen** tekemistä

TIETOKANTOJEN KÄYTTÖ

- että jatkossa jäsentietokantatietojen **siirtokustannukset maksaa SAK** ja tiedot siirretään kaikkien liittojen jäsenrekistereistä vuosittain SAK:lle
- SAK tuottaa edellytykset mahdollisimman laajan yritystietokanta -palvelun jakamiseen liittojen käyttöön SAKnet-intraverkon kautta.
- tehdään tunnusteluja siitä, olisiko työsuojeluhallinnon rekisterin saanti mahdollista tulevaisuudessa

JÄRJESTÄYTYMISNEUVONTA -TYÖKALU

- samanaikaisesti tuotetaan sekä **neuvontatyön työkalu, että laaja-alaisempi kaikille avoin internet-palvelu**
- sovellutuksen järjestöpoliittista ulottuvuutta varten on perustettava oma työryhmä (järjestövaliokunta nimeää)

SAKnet-YHDISTYS

- SAK:n tietohallinnon suunnitelmien mukaisesti esitetään uudenlaisen (virtuaalisen) **SAKnet-yhteisön (yhdistyksen) perustamista**.
- keskustelufoorumien avaamista Liikkeessä! -kampanjan tiimoilta.

1. Johdanto

1.1. Liikkeessä! -kampanjan tausta

Vuoden 1998 aikana sekä tiedotus- että järjestövaliokunta kävivät keskusteluja toimenpiteiden aloittamisesta korkean järjestäytymisasteen ylläpitämisen vahvistamiseksi myös jatkossa.

SAK:n johtoryhmä päätti lokakuussa 1998 käynnistää järjestäytymiskampanjan, minkä tehtäväksi se määritteli:

- korkean järjestäytymisasteen turvaaminen myös jatkossa
- järjestäytymisen edistämisen nostaminen keskeiseksi tehtäväksi niin koulutuksen, tiedotuksen kuin perinteisen järjestötyön alueilla
- uusien järjestäytymistä tukevien toimintamuotojen kehittäminen

Projektin suunnittelua ja toteutusta varten johtoryhmä asetti ohjausryhmän, jonka puheenjohtajaksi nimettiin Heikki Helkavuori Viestintäalan ammattiliitosta.

Ohjausryhmä päätti toteuttaa osana kampanjan pohjatyötä liittokierroksen, jossa kartoitettiin liittojen sitoutuminen ja valmius kampanjan toteuttamiseen. Liittokierros tuotti myös arvion projektisuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden ja tavoitteiden tarpeellisuudesta ja ajankohtaisuudesta.

Liittokierros selkeytti myös sen, että ennen varsinaisen kampanjoinnin aloittamista on keskusjärjestön ja liittojen kyettävä työryhmätyönä, asiantuntijavoimin tuottamaan ratkaisuja avoimena oleviin kysymyksiin. SAK:n hallitus antoi kokouksessaan 7.6. kampanjalle valtuudet jatkotoimien suunnitteluun ja tarvittavien työryhmien perustamiseen, joiden kokoonpanot vahvistetaan

1.2. ATK-sovellukset ja tutkimustietotyöryhmän toimeksianto

Työryhmän tehtävänä on kartoittaa ja tehdä ehdotuksia:

Järjestäytymistä tukevista ATK-tukipalvelusovelluksista sekä laatia ehdotus keinoista, joiden avulla saadaan käyttökelpoista, SAK:n alojen järjestäytymisastetta

kuvaavaa tietoa mm. vertailemalla jäsenrekistereitä alueitten työpaikka- ja ammatti-rakenteisiin. Lisäksi tulisi kartoittaa se, miten Pohjoismaiden LO-organisaatioiden jäsen- ja rakennetietoja nykyisellään voisi hyödyntää.

a) ATK- tukipalvelusovellukset

Selvittää mahdollisuudet ja kustannukset SAK:n liittorakenteen mukaisista järjestämisalosta- ja ammattiryhmistä koostuvan, järjestäytymistä tukevan hakuohjelman tuottamiseksi.

Tehdä ehdotus keinoista, joilla voidaan saada selville tietoja uusista työpaikoista ja ammattirakenteista, jotka soveltuvat SAK:n jäsenliittojen järjestämisalolle.

Tehdä ehdotuksia www-sivujen laadun- ja käyttöasteen parantamiseksi sekä "mikä on minun liittoni" - tyyppisen hakuohjelman luomisesta ja kustannuksista.

Tehtävän mukaiset ehdotukset ja niihin liittyvät kuluarviot 15.11.1999 mennessä.

b) Tutkimustieto

Laatia ehdotus jäsenrekisterin yhteiskäyttökäytännöstä ja menettelytavoista järjestäytymistä edistävien sisäisten tutkimusajojen suorittamisesta ja kustannuksista, tietosuojamääräykset huomioiden.

Määritellä mahdollisia aihealueita ja kysymyksiä, joita keskusjärjestön tai liittojen jäsenkyselyissä tulisi järjestäytymisvalmiuksien kannalta seurata.

Arvioida, onko ATK-sovellusten alueella sellaisia asiaryhmiä, joissa yhteydenpito työnantajapuolen kanssa voisi tulla kysymykseen.

Työryhmän tulisi antaa asiantuntijapalveluja neuvontapalvelut- ja koulutus sekä jäseneksiliittymistekniikkaa selvittäville työryhmille.

Tehtävän mukaiset ehdotukset ja kuluarviot 30.1.2000 mennessä.

Työryhmä jatkaa asiantuntija- ja sovelluksia ohjaavaa tehtäväänsä vuoden 2000 loppuun.

1.3. Työryhmän kokoonpano ja yhteystiedot

pj	Ari Myllyviita	Kemia
	Maarit Fred	Rakennus
	Heikki Helkavuori	Viestintä
	Asko Viitala	Metalli
	Jari Salomaa	KTV
	Tarja Rönkkö	Liikeala
	Kyösti Sorsa	Sähköliitto
	Marja Erkkilä	SAK
	Maija Karimaa	SAK
sihteeri	Heli Nykänen	SAK

1.4. Työskentelyn eteneminen

Kokouksien lyhyet kuvaukset (3 ensimmäistä) näin ollen:

1. kokous

Kävimme yleiskeskustelua ATK:n, internetin ja sähköpostin käytön kehityksestä SAK:ssa. Todettiin, että työryhmältä odotetaan konkreettisten tuloksien lisäksi myös visiota. Kampanjan myötä pitäisi syntyä pysyviä muutoksia toiminnassa.

Todettiin, että järjestäytymisasteesta on saatava tieto yhtenäiseksi (lasketaanko mukaan eläkeläiset, opiskelijat ja vapaa-jäsenet ym.).

Liittojen ja SAK:n internet-sivuista keskusteltiin yleisesti siitä, mitä sivut voisivat sisältää. Ensimmäinen kontakti verkon kautta on oltava moderni. Kokonaisuuden oltava taloudellisesti kohtuuhintainen, muodoltaan ja tekniikaltaan ajanmukainen (viimeisintä tekniikkaa ei kuitenkaan pyritä ylläpitämään) ja helposti päivitettävissä.

Lomapaikkavarausten ja maksujen tekeminen sekä jäsenmaksuperintä verkon kautta (helpottamaan sekä työntekijää että työnantajaa) voisivat olla uutta palvelua. Harkitaanko yhteistyökumppaneiden kanssa tilamyyntiä esim. pankit ja vakuutusyhtiöt, VVO ym. Ammatinvalintaan liittyvä sovellus voisi olla mielenkiintoinen.

2. kokous

Lomakepalvelu-asia

Käytiin läpi Maijan saama SignForm Oy:n palvelusopimus lomakepalvelusta. Päädyttiin esittämään tätä yhtenä työryhmän esityksenä.

Hyödynnettävät rekisterit

Käytiin läpi eri rekistereitä, mutta todettiin, että on vaikea koota yhtä yksittäistä, joka vastaisia kaikkiin tarpeisiin. Neuvonnassa voisi käyttää rinnakkain 2 – 3 rekisteriä.

SAK-NET –käyttäjähdistys ja keskustelusivut

Todettiin, että SAK-NET –käyttäjähdistyksen perustaminen on todettu SAK:n tietohallinnon toimintasuunnitelmassa ja siten jo sisäisesti virallisesti hyväksytty.

Keskusteltiin siitä, että aluepalvelukeskuksissa pitäisi olla yksi tietokone jäsenten sekä tulevien jäsenten käytössä, jotta he voivat käyttää tietokonetta ja erityisesti internetiä asioidessaan aluepalvelukeskuksissa.

3. kokous

Työryhmälle oli koottu materiaalipaketti, jossa oli mm. internet-portaali-selvitys (puheenjohtajan laatima), SAK:n sähköisen viestinnän työryhmän raportti, SAK:n jäsentutkimuksen ATK-asioita koskettava osio. Kokouksen teemana oli ATK-hyödyntämisen visiot.

SAK-NET-YHTEISÖ

Käytiin läpi atk:n hyödyntämisen visiota. SAKnet-yhteisön perustamisesta keskusteltiin. Todettiin Kemianliiton aloite SAK:n valtuustolle, jossa käsitellään aihetta SAK ay-liikkeen verkkoviestinnän kehittäjänä ja koordinoijana.

Kokoontuko SAK-net -ryhmä jatkossa kuten aiemmin, liittojen atk-vastuuhenkilöt (ns. tekniset yhteyshenkilöt), vai perustetaanko rinnalle ryhmä, joka pohtii syvällisemmin asioita jäsenten näkökulmasta?

SAK-PORTAALI JA NYKYTILA

Keskusteltiin SAK-portaalin merkityksestä. Työelämän pelin saamista SAK:n sivuille selvitetään.

Todettiin, että kotisivujen tuottamisen ongelma ei ole tiedon ja materiaalin vähyys, vaan käyttäjäryhmien huomioiminen

tiedon tarjoamisessa. Jatkossa www-sivuja kehittämistä pitää pohtia siitä näkökulmasta, että, miten saadaan lisää kävijöitä ja lisää vuorovaikutusta.

SAK:ssa täytyisi olla internet-spesialisti, joka koordinoi ja tehostaa verkkoviestintää ja liittojen näkyvyyttä ja löytymistä internetistä.

Ilmainen sähköpostitunnus jäsenelle? Annetaan vinkki jäsenetutyöryhmälle tästä ideasta. Heli kertoo työryhmän sihteerille Timo Roppolalle asian eteenpäin.

Keskusteltiin mahdollisuudesta rakentaa internettiin jäseneksi liittymissovellus. Keskusteltiin jäsenmaksun maksamisesta ja sen vaikutuksesta liittoon liittymiselle.

Jäsenrakennetietokanta

Tutkijat tarvitsevat käyttöönsä SAK:laisista liitoista yhteisen jäsenrakenteen kokoavan tietokannan.

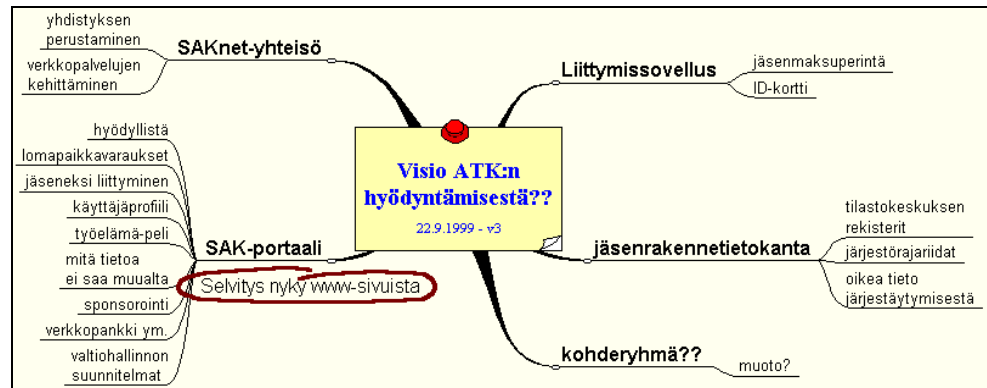
4. kokous

Raporttiluonnoksen läpikäynti. Raporttiluonnos hyväksyttiin joidenkin muutoksien jälkeen. Keskusteltiin keskustelufoorumien merkityksestä ja päätettiin lisätä sitä koskeva esitys kohtaan 7.

Sitä seuraavat kokoukset

Liikkeessä! -kampanjan atk-työryhmän on tarkoitus kokoontua 29.11. Tampereella. Tarkoitus olisi tavata **työhallinnon edustajia**, ja tunnustella saisimmeko uudelleen käyttöömmme heidän rekisteritiedot työpaikoista jne.

2. Visiot

Visio ATK:n hyödyntämisestä

2.1. Liittymissovellus

ATK:n kehitys antaa tulevaisuudessa paljon uusia mahdollisuuksia jäseneksi liittymistekniikan kehittämisessä. Oman, oikean, liiton löytäminen, liittojen vertailu on jo nyt teknisesti toteutettavissa. Suoraan jäseneksi liittyminen mahdollistuu sitä myötä, kun sähköinen tunnistus kehittyy (ID-kortti).

Mitä asioita voidaan muuttaa sähköisessä muodossa hoidettavaksi on vaikea arvioida. Kyse on aivan uuden toimintakulttuurin rakentumisesta. Internet ja sähköinen viestintä voidaan nähdä myös aivan uutena oppimisympäristönä ja sisäisen demokratian toteuttamisen kanavana.

2.2. Jäsenrakennetietokanta

Uusi tekniikka, niin halutessamme, antaa meillä mahdollisuuden saada runsaasti tietoa järjestäytymisestä, uusista työpaikoista, uusista ammateista. Mikä on tekniikka, jonka me voimme ottaa käyttöön, on vain rajana.

2.3. Kohderyhmät

ATK antaa internetin ja sähköisen viestinnän laajan käytön myötä mahdollisuuden saada kosketus aivan uusiin kohderyhmiin. Uusi tekniikka, internet ja uudenlaiset virtuaaliyhteisöt antavat uudentyyppisille ryhmille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa ay-liikkeessä. Perinteiset rajat rikkoutuvat. Ajassa ja paikassa oleva

toiminta muuttuu.

2.4. SAK-portaali

Visio SAK:n omasta ammattiyhdistysliikkeen jäsenille, aktiiveille ja toimihenkilöille tarkoitettua internetin käyttöliittymistä, "portaalista" on yksi ajankohtaisimmista hankkeista, jotka on saatava vireille.

Vision tueksi työryhmälle tehtiin oma muistio (liite 4.).

Erilaisille kohderyhmille tuotetaan oma käyttöliittymä, jonka voi määritellä ensimmäisen käynnin yhteydessä.

Tavoitteena on se, että etusivu muodostuisi käyttäjien erääksi portiksi internetiin (kotisivu, aloitussivu). Voitaisiin puhua erilaisista käyttäjäprofiileista.

SAK:n ja liittojen sivut tarjoavat vision mukaan

- hyödyllisiä tietoja edunvalvonnan kaikilta lohkoilta
- liitot julkaisevat työehtosopimuksensa joko yksin tai yhdessä työnantajien kanssa - lisäarvoa tuottaa selkeät tulkintarekisterit
- sivuilla on mahdollisuus tutustua, jopa laskea, erilaisten ansiosidonnaisten tukijärjestelmien merkitys (ja mahdollinen taso)
- jäseneksiliittymismahdollisuuden, vähintään oman liiton selvittäminen onnistuu interaktiivisen käyttöliittymän avulla
- lomapaikkavaraukset, luottamusmiesten työvälineet (erimielisyysmuistiot, toimintavinkit, yrityskohtaiset sopimukset), ammattiosastojen toimihenkilöiden työvälineet (esityslistapohjat, pöytäkirjapohjat, ilmoituspohjat, tiedottamisen vinkit jne.), yhdyshenkilökirjeet
- yhteydet ay-liikkeen kanssa yhteistyössä oleviin tahoihin (pankit, vakuutusyhtiöt, VVO, puolueet, kansalaisjärjestöt jne.)

SAK-portaalin lisäarvo syntyy siitä tiedosta ja sellaisista foorumeista, joita mikään muu taho ei voi eikä halua tuottaa.

Työelämä-peli voisi antaa mahdollisuuden arvioida ja opiskella työelämän erilaisia tilanteita ja ammattiyhdistysliikkeen mahdollisuuksia ratkaista niitä. Eräänlainen ay-aktiivin roolipeli voisi toimia jonkinlaisen interaktiivisen käyttöliittymän kautta.

Sponsoroinnin mahdollisuus SAK-portaalin kautta on yksi rahoituksen keino.

2.5. SAKnet-yhteisö

Lyhyesti SAKnet-yhteisö olisi eräänlainen "virtuaaliyhteisö" tai jopa kokoelma erilaisia ja eri liittojen erilaisten intressiryhmien "virtuaaliyhteisöjä".

Perinteisen SAKnet-yhteistyön toimintafoorumi koottaisiin erikseen ATK-tekniikasta vastuussa olevista ja erikseen järjestötyöstä sekä -rekistereistä ja/tai tiedottamisesta vastuussa olevista.

Haaste on niin uusien toimintakulttuurien luomisessa kuin olemassa olevien verkkopalvelujen kehittämisestä.

Virtuaalimaailmasta sanottua:

Virtuaalimaailmat ja virtuaaliyhteisöt

Tieteiskirjailija William Gibson esitteli virtuaalimaailman eli kyberavaruuden käsitteen novellissaan Neurovelho jo vuonna 1984. Hän selittää kyberavaruuden virtuaaliympäristöiksi, jotka ovat kolmiulotteisia sekä tietoverkkojen yhdistämiä.

Virtuaalimaailmat ovat virtuaalista todellisuutta, jossa voidaan keskustella reaali maailman asioista. Ihmiset eivät vaan välttämättä koskaan tule näkemään toisiaan fyysisesti.

Virtuaalimaailman ja virtuaaliyhteisön erotuksena on pääasiassa se, että virtuaalimaailma on kolmiulotteinen, kun taas virtuaaliyhteisö on tekstipohjainen keskustelu ympäristö. Virtuaaliyhteisö tarkoittaa ihmisryhmää, jotka tuntevat toisensa mutta eivät ole välttämättä koskaan tavanneet fyysisesti, eivätkä ehkä koskaan tapaakaan. Yhteisön jäsen voi olla yhteydessä muihin jäseniin mistä päin maailmaa tahansa, mutta he 'tapaavat' samassa tietoverkossa ja virtuaalisessa tilassa, jonka jokainen näkee oman tietokoneensa kuvaruudulta. Päästäkseen johonkin virtuaaliyhteisöön mukaan tarvitaan käyttäjätunnus. Esimerkkejä virtuaaliyhteisöistä ovat IRC (Internet Relay Chat) ja MUD (Multi Users Dungeon-pelit).

IRC:ssä ihmiset ympäri maailmaa voivat keskustella toistensa kanssa eri kanavilla reaaliajassa verkon välityksellä. IRC on vain ruutu, jossa vilisee tekstiä. MUD perustuu tekstikäyttöliittymään, mutta on erittäin addiktiivinen. Mudissa voi olla kymmeniä samanaikaisia pelaajia ja he voivat pelata joukkueina. Pelaajan tehtävänä on ratkoa Mudin tehtävät, jonka jälkeen hän voi itse päästä ohjelmoimaan omaa ympäristöään. Mudin maailmat vaihtelevat miekasta & magiasta Tähtien sotaan ja kyberpunkista Kolmanteen maailmansotaan.

Virtuaalimaailmat voivat olla paljon enemmän kuin IRC ja MUD. Joissain virtuaalimaailmoissa voi nähdä tekstin lisäksi keskustelukumppaninsa kuvan, joissakin taas on kolmiulotteinen maailma, jossa voi keskustella mikrofonin välityksellä. Virtuaalimaailmat ovat kaikkien niiden saatavilla, jotka pääsevät Internetiin. Erillistä käyttäjätunnusta ei tarvita. Useimpiin virtuaalimaailmihin tarvitsee erillisen selaimen tai yhteysohjelman.

3. Järjestäytymistä tukeva hakuohjelma

Työryhmän tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet ja kustannukset SAK:n liittorakenteen mukaisista järjestämisalosta- ja ammattiryhmistä koostuvan, järjestäytymistä tukevan hakuohjelman tuottamiseksi.

Työryhmässä todettiin, että ajatus hakuohjelmasta, joka mahdollistaa oman ammattiliiton selvittämisen on erittäin ajankohtainen.

Viime vuosikymmenen lopulla SAKKI ry:n käyttöön laadittiin luettelo (manuaali) ammatillisten oppilaitoksien linjoista ja niiden yhteydestä määrättyyn (sopivaan) ammattiliittoon. Tarkoituksena oli tuolloin tukea oppilaiden järjestäytymistä oppilasjäseneksi ammattiliittoihin.

3.1. Neuvontatyön apuvälineeksi

On olemassa kaksi mahdollisuutta tuottaa toimiva työkalu järjestäytymisneuvonnan avuksi:

- erillinen ohjelma vain sisäiseen käyttöön (yksittäinen)
- verkkosovellutus (jossa taas on mahdollisuus suljettuun tai avoimeen ympäristöön)

Työryhmä lähtee siitä, että samanaikaisesti tuotetaan sekä neuvontatyön työkalu, että laaja-alaisempi kaikille avoin internet-palvelu (kts. kohta 3.2.).

3.2. Internet-palveluna

Eräänä teknisen toteutuksen esimerkkinä tutustuimme koiraharrastajien sivuilla sijaitsevaan "koiran valinta" - ohjelmaan. Ideana siinä on, että henkilö voi valita erilaisten vaihtoehtojen poissulkemisen jälkeen itselleen sopivan koirarodun. Erilaisia lähestymistapoja toteutettuna HTML-, DHTML- ja Java-kielten yhdistelmillä on olemassa lukuisia jo nyt.

Internet-sovellutuksena ammattiliiton jäsenyyden selvittäminen voisi toimia samalla tavalla. Jäsenyyden selvittämiseen liittyy aina useampia seikkoja: työnantaja, toimiala, työsuhteen laatu (jos on yleensä työsuhdetta), koulutustausta, konkreettinen työnkuva.

Internet-palvelun toteuttaminen edellyttää (työryhmän esitys):

- sisällön rakentaminen tietokannaksi internet-selausta varten (em. tyyppisen hakuohjelman rakentamiseksi)
- selain-käyttöliittymän ohjelmallinen ja visuaalinen suunnittelu
- ylläpidosta sopiminen

Tiedon tuottaminen palvelua varten tapahtuu liitoissa.

4. SAK-portaali eli SAK:n ja liittojen www-palvelun kehittäminen

Työryhmän työtä varten puheenjohtaja laati katsauksen erilaisiin portaaleihin ja niihin mahdollisuuksiin, joita portaalit voisivat sisältää. (Liite 4.)

SAK-portaalin kokonaisuuden rakentamiseksi on seuraavia asioita koottava yhteen. Yhteenveto kohdassa 7.

4.1. Lomakepalvelusopimus

Työryhmä kävi läpi SignForm Oy:n palvelusopimuksen lomakepalvelusta. Päädyttiin esittämään tätä yhtenä työryhmän esityksenä.

Tarkoitus on, että **lomakepohjat** ovat ainakin aluksi Intranetin kautta SAK:n ja liittojen henkilökunnan käytettävissä (hinta laskettu 2000 lisenssin mukaan). Myöhemmin palvelua voidaan tarjota myös mm. ammattiosastoille. Liitot voivat tehdä yhteisten lomakkeiden lisäksi omia lomakkeita, kukin tarpeensa mukaan. Lomakepohjina voisivat olla esim. työsopimusmallit, ilmoittautumiset tilaisuuksiin, liittojen lomapaikkojen varaukset sekä liittoon liittymislomakkeet.

Ns. **yhteinen liittymislomake** voitaisiin laittaa internetiin. Tämä voisi toimia ensimmäisenä kontaktina sellaisille netin kautta asioiville henkilöille, jotka eivät tiedä oikeata liittoa. Täytettyjä lomakkeita seuraa sama henkilö, joka vastaa perustettavaan palvelunumeroon. Hän hoitaa lomakkeet oikeaan liittoon ja lähettää ko. henkilölle tiedon siitä, minne hänen liittymistieto on lähetetty. Ns. liittymislomake helpottaa myös yleisesti SAK:ssa ja liitoissa jäsenneuvontaa. Siinä kerätään kaikki tarvittavat tiedot, jotta oikea liitto saadaan selville. Näin kuka tahansa SAK:n tai liiton työntekijöistä voi ottaa jäseneksi haluavan puhelun vastaan ja täyttää lomakkeen intranetistä.

Jäseneksi liittymistekniikkatyöryhmä saa tehtäväksi miettiä oikeat kysymykset lomakkeeseen.

4.2. SAK-portaali

Kuinka sivut on rakennettava, että sivuilla kävijät tulevat sivuille uudelleen? Palvelevatko sivut aktiiveja, jotka työnsä ohella hoitavat edunvalvontaa. Heille olisi silloin tarjolla ympärivuorokauden materiaalia työnsä tueksi.

Erilaisille kohderyhmille on tuotettava oma käyttöliittymä, jonka voi valita ensimmäisen käynnin yhteydessä. Tavoitteena on se, että etusivu muodostuisi käyttäjien erääksi portiksi internetiin (kotisivu, aloitussivu). Voitaisiin puhua erilaisista käyttäjäprofiileista. Toinen mahdollisuus (teknisesti monimutkaisempi, joskin ei mahdoton) olisi se, että kukin voisi muokata oman käyttöliittymän omien mieltymyksien ja tarpeiden mukaan.

Työelämän pelin saamista SAK:n sivuille selvitetään. Kysymysten avulla voitaisiin käyttäjälle antaa järjestäytymiseen liittyvää informaatiota. Näin saataisiin esim. oppilaitokset innokkaammin käyttämään SAK:n sivuja.

Todettiin, että kotisivujen tuottamisen ongelma ei ole tiedon ja materiaalin vähyys, vaan käyttäjäryhmien huomioiminen tiedon tarjoamisessa. Myös oma hakupalvelu sivujen sisällöstä on oltava osa sivukokonaisuutta.

Aiemmin kirjattu visio SAK-portaalista muodostaa hyvän perustan kehitystyölle (kts. myös erillinen muistio liite 4.).

Portaali voisi siis sisältää mm.:

- keskustelufoorumit
- oppimisympäristön (KIO, muut ay-opistot)
- Nettikaupan (on jo olemassa)
- selaimella toimivan ilmaisen sähköpostipalvelun
- sosiaaliturvan laskentamoottorin (vrt. Excel-pohjaiset KOTO/NUTTU-ohjelmat, joista on suunnitteilla HTML-kielinen versio)

4.3. Selvitys liittojen www-sivujen nykytilanteesta

Todettiin, että työryhmältä pyydettiin näkemys siitä, miten jatkossa SAK:n ja liittojen www-sivuja voitaisiin tuottaa, jotta saadaan lisää kävijöitä ja lisää vuorovaikutusta. Heti voidaan todeta, että mitään yhtenäistä ratkaisua löydetä.

Pienemmille liitoille on mahdollisesti parempi ratkaisu sellainen, jossa päivitykset tehdään mahdollisimman pitkälle

ulkopuolisena palveluna ja automatisoituna. Isommilla liitoilla on usein resursseja ja intressejä toteuttaa itse sivunsa.

Liittojen hakusanoilla etsiessä ei monienkaan liittojen sivujen linkkejä löydy. Tähän pitäisi kiinnittää huomioita. Hakujen tuloksia pitäisi parantaa tiedottamalla ko. tahoille sivuista, jotta jäsenet löytävät hakusanoilla oikean asian.

SAK:ssa osalta ratkaisu on verkkotoimittaja, joka koordinoi ja tehostaa verkkoviestintää ja liittojen näkyvyyttä ja löytymistä internetistä.

Työväen Sivistysliiton TSL:n mahdollisuudet toimia yhteistyötahona on selvitettävä erikseen. Internetiin liittyvän tietotaidon kokoaminen ja pitäminen ay-liikkeen sisällä tai lähellä on sinänsä tavoittelemisen arvoista. Myös koulutuksellinen ulottuvuus puolustaa yhteistyötä.

5. SAKNET-yhteisö

5.1. SAKnet-yhdistyksen valmistelutilanne

Todettiin, että SAKnet –käyttäjäyhdistyksen perustaminen on todettu SAK:n tietohallinnon toimintasuunnitelmassa ja siten jo sisäisesti virallisesti hyväksytty.

Jäsenet luokitellaan yleensä kahteen eri ryhmään: "rivijäsenet" sekä aktiivit (luottamustoimiset). Oma internet-yhteisö (virtuaaliyhteisö) voisi omalla tavalla murtaa em. rajan.

Yhteisöt voivat tuottaa korkeampaa ja syvällisempää palvelua, kun taas jäsenmikrokampanjat ja nettikauppatyöryhmät tarjoavat konkreettisia välineitä tässä yhteisössä toimimiseen.

5.2. Jatkovalmistelu

Keskusteltiin siitä, että kampanjan ajaksi SAK:n kotisivuille voitaisiin perustaa keskustelusivut. Tämä edistäisi omalta osaltaan kampanjan näkymistä julkisuudessa. Keskustelua voisivat edistää joko nimimerkillä tai omalla nimellä laitettut SAK:n ja liittojen toimitsijoiden keskustelun avaukset.

Keskusteltiin siitä, että aluepalvelukeskuksissa pitäisi olla yksi tietokone jäsenten sekä tulevien jäsenten käytössä, jotta he voivat käyttää tietokonetta ja erityisesti internetiä asioidessaan aluepalvelukeskuksissa. Asiaan palataan vielä tarkemmin

5.3. Edellytykset? Vaatimukset? Kohderyhmä?

Toiminta täytyy olla koordinoitua ja järjestettyä, jotta siitä tulisi toimiva.

Jos jäsenet ja toimihenkilöt olisivat samassa verkossa yhteistyö voisi toteutua luonnollisesti ja toimivasti. Tämä olisi hyvä paikka käydä keskustelua. Edunvalvonnassa täytyy olla yhteisön pääpaino.

Käyttäjiltä voidaan kerätä pieni jäsenmaksu. Se rajaisi sopivasti osallistujia ja antaisi asialla oman

vakavuusasteensa. Kerran vuodessa voidaan järjestää jokin seminaari.

Virtuaaliyhteisö tarkoittaa uutta tapaa olla vuorovaikutuksessa, näin se näkyy niin yhdistyksen perustamisessa, perustan rakentamisessa ja toiminnan ylläpitämisessä. Se luo kaikille uusia mahdollisuuksia osallistua ammattiyhdistystoimintaan. Se voi houkutella nuoria toisenlaiseen ay-liikkeen toimintaan.

Virtuaaliyhteisö tarjoaa ajasta ja paikasta riippumattoman vaikuttamis- ja vuorovaikutusvälineen.

SAKnet-yhdistys ei olisi uusi markkinointikanava, sitä varten on Nettikauppa, se ei järjestö pilkki- tai tennisturnauksia, sitä hoitavat jo nyt perinteiset ammattiosastot.

5.4. Muu SAKnet-organisaatio

(Maija, Ari)

Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut pohtia, kokoontuko **SAKnet -ryhmä** jatkossa kuten aiemmin, liittojen atk-vastuuhenkilöt (ns. tekniset yhteyshenkilöt), vai perustetaanko rinnalle ryhmä, joka pohtii syvällisemmin asioita jäsenten näkökulmasta.

ATK-asioihin liittyvä **liittojen välinen yhteistyö** vaatii monenlaisia foorumeja, niin omia eri alojen ammattilaisille ja omia, joissa nämä eri alojen edustajat koettavat sovittaa yhteen erilaisia tarpeita ja mahdollisuuksia.

(Ari:)

Tällä hetkellä ATK-sektorilla on SAKnet-vastuuhenkilöyhteistyön pohjalta syntynyt **yhteistyöryhmiä- ja projekteja** erilaisilla kokoonpanoilla, mm. : Jäsenmikrotyöryhmä, Nettikauppatyöryhmä, Sähköisen viestinnän tiimi, Suljettujen keskustelufoorumien kehittämissyhmä jne.

6. Järjestäytymistä edistävät rekisterit

6.1. Hyödynnettävät rekisterit

Kooste keskustelussa mainituista rekistereistä:

- Katka –yritysrekisteriä
- BlueBookilla on yritys cd-rekisteri
- Leonian ja Benefectin rekisterit
- TT-Tiedolla on toimialarekisteri
- Työsuojelupiirillä on käytössään tilastokeskuksen rekisteri

Rekistereistä on vaikea koota yhtä yksittäistä, mutta neuvonnassa voisi käyttää rinnakkain 2 – 3 rekisteriä.

SAK:lle toimitettiin aiemmin työsuojeluhallinnon rekisteri. Päätettiin tehdä tunnusteluja siitä, olisiko tämä jälleen mahdollista.

6.2. Jäsenrakennetietokanta

Tutkijat tarvitsevat käyttöönsä SAK:laisista liitoista yhteisen jäsenrakenteen kokoavan tietokannan. Pitäisi miettiä, mitkä edellytykset on sille, että kaikki tiedot olisivat yhdessä ja miten liitot vastaavasti hyötyisivät käytettävissä olevasta tiedosta. Tilastokeskusten tietojen soveltaminen SAK:laiseen rekisteriin vaatii jo enemmän. Enemmän voitaisiin käyttää hyödyksi tilastokeskuksen rekisterejä, jos mahdollista, siihen minne aloille on muodostumassa uusia työpaikkoja, uusien alojen syntymistä ym.

SAK:ssa on vuosilta 1987-98 ylläpidetty noin 15 liiton jäsenrakennetietokantaa Oracle-tietokantana. Tiedot on siirretty vuosittain touko-kesäkuussa Leoniasta, vuonna 1999 myös liittojen Benefect-järjestelmistä. Leonia siirron kustannukset on maksanut liitto itse. Tietokantaa on ylläpidetty SAK:n tietohallinnossa ja tulostettu vuosittain aikasarjoja (jäsenmäärät, keskimääräiset vuosiansiot, keski-ikä) sekä ammattiosastokohtaiset yhteenvedot liitoille. Tilastotietueen sisältö määriteltiin vuosina 1986-87 SAK:n tietohallinnon, silloisen PSP:n ja liittojen yhteisessä jäsenrekisterien yhtenäistämiprojektissa.

7. Työryhmän esitykset ATK-sovellutuksiin liittyen

Tässä työryhmän esitykset "syntyjärjestyksessä" ei siis tärkeys- tai toteuttamisaikataulun mukaisessa järjestyksessä.

7.1. SAK:n portaali

Työryhmä on käsitellyt laajasti internet-palvelujen kehittämistä ja toimintojen integroimista osaksi SAK:n omaa portaalia, internet-käyttöliittymää.

1. Työryhmän mielestä SAK:ssa täytyisi olla **internet-spesialisti**, joka koordinoi ja tehostaa verkkoviestintää ja liittojen näkyvyyttä ja löytymistä internetistä.

Työryhmä siis yhtyy täysin SAK:n sähköisen viestinnän työryhmän esitykseen, että "SAK:n ulkoisten internet-sivujen toimittamisesta sekä sisäisiin intranet-sivuihin liittyvästä toimitus-, koordinointi- ja konsultointityöstä vastaamaan nimetään **päätoiminen verkkotiedottaja**. Tällaista henkilö ei löydy SAK:sta sisäisillä siirroilla, vaan on selkeästi ja pikaisesti haettava ko. henkilö koko ay-liikkeen sisältä.

2. Kuten em. työryhmä esittää, kuitenkin soveltaen, työryhmä esittää **sähköisen viestinnän työryhmän perustamista** seuraamaan internetin ja intranetin toimivuutta ja kehitystarpeita. Työtä vetää ja siitä vastaa em. verkkospesialisti.

3. Työryhmä esittää **SAK-portaalin rakentamista** aiemmin esitetyn vision pohjalta. Osana jäsenetuja jäsenille tarjotaan sak.fi -päätteisiä **ilmaisia sähköpostiosoitteita** ja ammattiosastoille tarjotaan ilmaista **kotisivu-palveluja**.

Kustannukset ovat arvailujen varassa:

- verkkospesialisti, 400.000 mk / vuosi
- internet-tekniikka (ohjelmointi, taitto, lisenssit, palvelu) 250.000 mk
- internet-palvelun ostaminen - ylläpitokustannukset (kustannukset jaetaan SAK:n ja liiton välillä, esim. käyttäjämäärien suhteessa)

4. Työryhmä esittää, että SAK:n www-palvelujen **hakugeneraattorin toiminnot ulottuvat** myös liittojen

www-sivuihin. Näin varmistetaan kaikkien liittojen tasa-arvoinen mahdollisuus näkyä www-maailmassa.

Poissuljettu mahdollisuus ei ole esitys omasta (kilpailukykyisestä) www-palvelimesta, joka mahdollistaa kaikkien sivustojen kokoamisen aina ammattiosastotasolta keskusjärjestötasolle saakka yhteen palvelinkokonaisuuteen.

5. Selvitetään TSL:n kanssa tehtävä www-yhteistyö.

7.2. Lomakepalvelusopimus (SAK-portaalin osa)

1. Työryhmä esittää **lomakepalvelusopimuksen** tekemistä. Vuoden kokeilun jälkeen katsotaan, jatketaanko sopimusta. Ennen sopimuksen tekemistä tarkistetaan vielä, onko täytetyn lomakkeen tieto saatavissa tiedostomuodossa.

Ensimmäisen vuoden **kustannukset** 24 000 mk maksetaan SAK:n tietohallinnon budjetista. Tämän lisäksi on teetettävien lomakkeiden hinta erikseen n. 500 mk/h.

2. Jäseneksiliittymistekniikkatyöryhmä saa tehtäväksi miettiä oikeat kysymykset lomakkeeseen.

7.3. Järjestäytymistä hyödyntävät rekisterit

Asia esillä marraskuun lopun kokouksessa. Tässä vaiheessa esityksenä on:

1. Työryhmä tekee **pohjaehdotuksen jäsenrakennetietokannan** tekemiseksi (määräaika tammikuun lopussa). Kaikkia liittoja ei voida saada samaan jäsenrekisterijärjestelmään, mutta pohditaan vaihtoehtoja näiden yhdistämisestä tutkimuskäyttöön.

Työryhmä ehdottaa, että jatkossa tietojen **siirtokustannukset maksaa SAK** ja tiedot siirretään kaikkien liittojen jäsenrekistereistä vuosittain SAK:lle. Tilastotietueen sisältö tulee tarkistaa, kuitenkin siten että nykyinen aikasarja vuosilta 87-98 on jatkossakin vertailukelpoinen tulevien vuosien tietoihin.

2. SAK tuottaa edellytykset mahdollisimman laajan yritystietokanta -palvelun jakamiseen liittojen käyttöön SAKnet-intraverkon kautta.

3. SAK:lle toimitettiin aiemmin työsuojeluhallinnon rekisteri. Päätettiin tehdä tunnusteluja siitä, olisiko tämä jälleen mahdollista.

7.4. Järjestäytymistä tukeva hakuohjelma (SAK-portaalin osa)

Työryhmä lähtee siitä, että samanaikaisesti tuotetaan sekä **neuvontatyön työkalu, että laaja-alaisempi kaikille avoin internet-palvelu** (kts. kohta 3.2.).

Internet-palvelun toteuttaminen edellyttää (työryhmän esitys):

- sisällön rakentaminen tietokannaksi internet-selausta varten (em. tyyppisen hakuohjelman rakentamiseksi)
- selain-käyttöliittymän ohjelmallinen ja visuaalinen suunnittelu
- ylläpidosta sopiminen

Tämän tyyppisen ohjelman ja palvelun rakentaminen **kustantaa** arviolta 20.-30.000 mk, tietokantapohjan rakentaminen arviolta 20.-30.000 mk ja ylläpitäminen tietotaidon hankinnan (koulutus) jälkeen 5.-10.000 vuodessa.

Sovellutuksen järjestöpoliittista ulottuvuutta varten on perustettava oma työryhmä. Yleensä uusien ammattien ja ammattiryhmien järjestäytyminen kuuluu SAK:n järjestövaliokunnalle.

7.5. SAKnet-yhteisön perustaminen

1. Työryhmä esittää SAK:n tietohallinnon suunnitelmien mukaisesti uudenlaisen (virtuaalisen) **SAKnet-yhteisön (yhdistyksen) perustamista**. Virtuaaliyhteisö tarjoaa ajasta ja paikasta riippumattoman vaikuttamis- ja vuorovaikutusvälineen myös uusille jäsen- ja ay-vaikuttajaryhmille.

Yhdistyksen perustamiseen liittyvät **kustannukset** on kirjattuna SAK:n tietohallinnon budjettiin. Jatko määritetään erikseen suhteessa yhdistyksen omaan jäsenmaksuun ja muuhun varainhankintaan.

7.6. Keskustelufoorumin avaaminen

Työryhmä esittää keskustelufoorumin avaamista Liikkeessä! -kampanjan tiimoilta. Keskustelun avaamisesta jaetaan erikseen vastuut toimitsijoille.

LIITE 1. Kokouksien pöytäkirjat

Ennen ensimmäistä kokousta

KUKIN VOISI MIETTÄÄ, MITÄ TOIMEKSIANTO SISÄLTÄÄ (=TAVOITE) JA KONKREETTISTA ITSE SIIHEN VOISI LUKEA?

MITÄ KUKIN OLETTAA, ETTÄ TYÖRYHMÄ SAA AIKAISEKSI (=ODOTUKSET) JA MITEN NE TAVOITTEET VOIDAAN TOTEUTTAA?

MIKÄ ON SE ERITYINEN ALUE, JOSSA ITSE HALUAISIN ANTAA ERITYISEN PANOKSEN?

MILTÄ MINUSTA TUNTUU KOKO JÄRJESTÄYTYMISEN EDISTÄMISEEN TÄHTÄÄVÄ KAMPANJA? VOIDAANKO ATK:LLA TAI TUTKIMUSTIEDOLLA VAIKUTTAA SIIHEN?

MITÄ MUUTA HALUAISIN SANOA NÄIN ALUKSI?

1. kokous

JÄRJESTÄYTYMISKAMPANJAN ATK- JA TUTKIMUSALATYÖRYHMÄ

Aika ma 20.9. klo 9.30 – 11.00
 Paikka SAK, kh 2
 Läsnä Ari Myllyviita, pj.
 Maija Karimaa
 Tarja Rönkkö
 Jari Salomaa
 Kyösti Sorsa
 Heli Nykänen, siht.

1

Kokouksen avaus Myllyviita avasi kokouksen.

2

Järjestäytyminen ja ATK - Järjestäytyminen ja tutkimustoiminta

Todettiin, että SAK:laiset ja tulevat jäsenet käyttävät internettiä ja sähköpostia yhä enemmän. SAK:n ja liittojen olisi hyvä kohentaa imagoaan tietotekniikan käytön ja internetin puolella järjestäytymiseen liittyvissä asioissa.

Tällä hetkellä on jo muutamia liittoja, joiden jäseneksi voi internetin tai sähköpostin kautta liittyä (mm. KEL ja ATH).

Kevätsalo on järjestänyt seminaarin, jossa käsiteltiin mm. virtuaaliyhteisöjä ja sitä, miten ammattiliitot jatkossa voisivat palvella jäseniään tietoliikennettä hyväksikäyttäen.

Tutkimustoimintaan palataan, kun Marja Erkkilä on paikalla.

3

Toimeksiannon läpikäynti, työryhmän kokoonpanon tarkistus ja konkretisointi

Käytiin läpi toimeksianto. Keskusteltiin yleisesti siitä, mitä tavoitteita toimeksianto työryhmälle asettaa.

Työryhmältä odotetaan konkreettisia tuloksia, mutta myöskin visiota pidemmälle tähtäävästä suunnitelmasta. Toimintaan pitäisi kampanjan myötä tehdä pysyviä muutoksia, eli ei pelkästään kampanjan ajan kestäviä. Esteet pitäisi selvittää mm. järjestörajakiistat ja sääntömuutokset ym., jotta sovellusten tekemisestä on hyötyä.

Todettiin, että järjestäytymisasteesta on saatava tieto yhtenäiseksi (lasketaanko mukaan eläkeläiset, opiskelijat ja vapaa-jäsenet ym.).

Selvitetään, onko työnantajilla ja työntekijöillä samat yhteiset intressit. Voitaisiinko työnantajien ja työntekijöiden rekistereitä vertailla keskenään.

Selvitystä lähdetään tekemään jo olemassaolevasta mallista (SAK:n ja liittojen sivut). Yhdessä kokouksessa käydään kunnolla kaikkien sivujen hyvät ja huonot puolet läpi. Samalla huomioidaan SAK:n sisällä tehty muistio SAK:n sähköisen viestinnän kehittämistä. Se jaetaan työryhmän jäsenille heti, kun SAK:n johtoryhmä on käsitellyt ja tehnyt päätökset asiasta. Selvitetään, onko tehty tutkimusta siitä, mistä palveluista ja minkälaisista sivuista kohderyhmä (erityisesti nuoret ja uudet jäsenet) todella ovat kiinnostuneet. Keskusteltiin yleisesti siitä, mitä sivut voisivat sisältää. Ensimmäinen kontakti verkon kautta on oltava moderni. Kokonaisuuden oltava taloudellisesti kohtuuhintainen, muodoltaan ja tekniikaltaan ajanmukainen (viimeisintä tekniikkaa ei kuitenkaan pyritä ylläpitämään) ja helposti päivitettävissä. Lomapaikkavarausten ja maksujen

tekemine sekä jäsenmaksuperintä verkon kautta (helpottamaan sekä työntekijää että työnantajaa) voisivat olla uutta palvelua. Harkitaanko yhteistyökumppaneiden kanssa tilamyyntiä esim. pankit ja vakuutusyhtiöt, VVO ym. Ammatinvalintaan liittyvä sovellus voisi olla mielenkiintoinen.

Ari tekee hahmotelman visiosta ja työryhmän tavoitteista. Samalla käydään läpi se, mikä on jonkun toisen alatyöryhmän tehtävä ja onko muilta tulossa selvitettäviä asioita atk-työryhmälle.

Selvitetään jo olemassaolevat rekisterit yrityksistä ja ammattialoista.

Ari kokoaa hänen käytössä olevat rekisterit listalle ja Heli selvittää Helenan kanssa.

Kokoonpano

Todettiin, että ryhmän jäseneksi **lisätään Maarit Fred Siikaranta opistosta**. Myllyviidan tekemään muistioon lisätään Kyösti Sorsan yhteystiedot ja nimi. Heli tarkistaa, haluaako Helkavuori sähköpostin edelleen, vaikka on sairaslomalla.

4

Erilaiset odotukset - niin muiden kuin omatkin?

Puheenjohtaja kysyi, onko ryhmän jäsenillä jotain erityisiä toiveita tai odotuksia kampanjan ja työryhmän työskentelyn suhteen. Mitään erityistä ei ollut, mutta kukin voi ilmoittaa toiveitaan myös myöhemminkin.

5

Työmuodot ja työnjako työryhmän sisällä

Sovittiin työryhmän työmuodosta ja työnjaosta. Pyritään käymään aktiivista keskustelua sähköpostilla kokousten välillä. Vältetään turhia kokoontumisia. Päätettiin jakaa työt, jos mahdollista, aina kunkin henkilökohtaisen kiinnostuksen mukaan. Todettiin, että Tarjalla erityisalueena on jäsenrekisteriin liittyvät asiat, Kyöstiä kiinnostaa jäsenmaksun perintään liittyvät asiat ja Ari on seurannut ja opiskellut www-sivujen tekoa ja tekniikkaa sekä siten, miten liittojen sivut on toteutettu.

Päätettiin, että pidetään yksi seminaari, johon hankitaan ulkopuolinen alustaja arvioimaan mahdollisuuksia, tulevaisuutta ym.

6
Työryhmän työskentelyn aikataulu

Todettiin, että työryhmän on saatava valmiiksi ehdotus mahdollisista atk-tukipalvelusovelluksista 15.11. mennessä. Todettiin samalla, että atk-tukipalvelusovellus sana olisi syytä muuttaa esimerkiksi tietoverkkosovellukseksi.

Työryhmän esitys jäsenrekisterin yhteiskäyttötekniikasta ja menettelytavoista on saatava valmiiksi 30.1. mennessä.

Selvitetään käytettävissä olevat varat vuodelle 2000. Maija selvittää, onko SAK:n viestintä varannut internettiin liittyen rahaa ja Heli selvittää, kuinka paljon koko projektin rahoituksesta on atk-työryhmän käytettävissä.

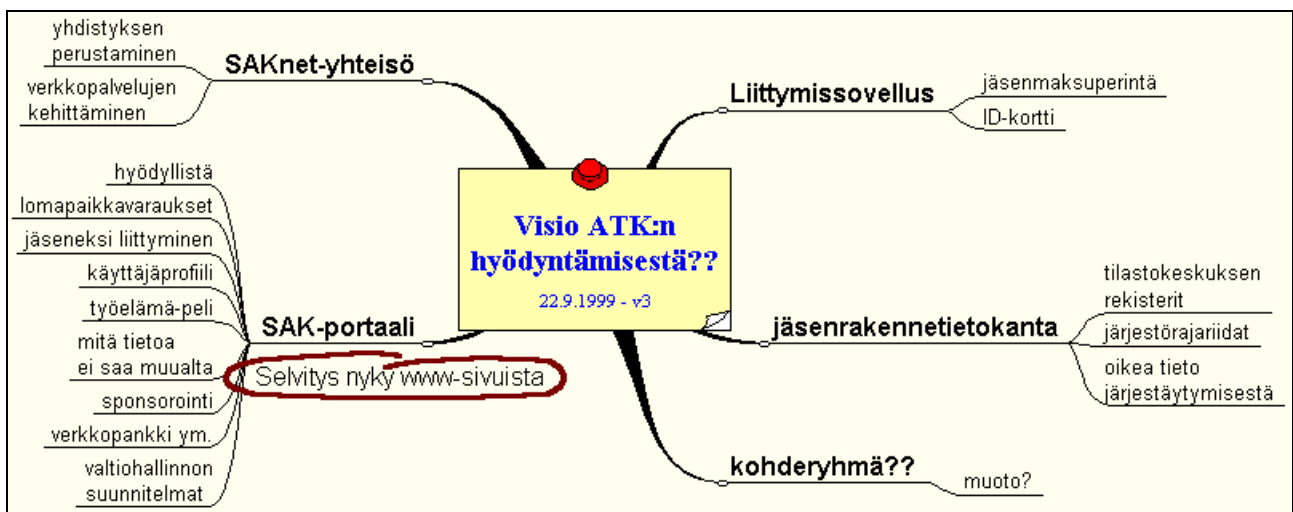
7
Muut asiat

Seuraavat kokoukset pidetään:
6.10. klo 9.00 SAK:ssa kh1
18.10. klo 10-13.00 Kemianliitossa (varataan jotain pientä suolaista).

8
Kokouksen päättäminen

Ari päätti kokouksen klo 11.00.

Visio

2. kokous

ATK-SOVELLUS JA TUTKIMUSTIETOTYÖRYHMÄ

Aika ke 10.6.1999 klo 9.00 – 11.30

Paikka SAK, kh 1

Osallistujat Maija Karimaa, pj.
Tarja Rönkkö
Kyösti Sorsa
Kauko Viitala
Heli Nykänen, siht.

1

Lomakepalvelu Käytiin läpi Maijan saama SignForm Oy:n palvelusopimus lomakepalvelusta. Asiaa on aiemmin käsitelty SAK-net – ryhmän kokouksessa. Päätettiin esittää palvelusopimuksen tekemistä. Ensimmäisen vuoden kustannukset 24 000 mk maksetaan SAK:n tietohallinnon budjetista. Tämän lisäksi on teetettävien lomakkeiden hinta erikseen n. 500 mk/h. Vuoden jälkeen katsotaan, jatketaanko sopimusta. Ennen sopimuksen tekemistä tarkistetaan vielä, onko täytetyn lomakkeen tieto saatavissa tiedostomuodossa.

Tarkoitus on, että lomakepohjat ovat ainakin aluksi Intranetin kautta SAK:n ja liittojen henkilökunnan käytettävissä (hinta laskettu 2000 lisenssin mukaan). Myöhemmin palvelua voidaan tarjota myös mm. ammattiosastoille. Liitot voivat tehdä yhteisten lomakkeiden lisäksi omia lomakkeita, kukin tarpeensa mukaan. Lomakepohjina voisivat olla esim. työsopimusmallit, ilmoittautumiset tilaisuuksiin, liittojen lomapaikkojen varaukset sekä liittoon liittymislomakkeet.

Ns. yhteinen "liittymislomake" voitaisiin laittaa internettiin. Tämä voisi toimia ensimmäisenä kontaktina sellaisille netin kautta asioiville henkilöille, jotka eivät tiedä oikeata liittoa. Täytettyjä lomakkeita seuraa sama henkilö, joka vastaa perustettavaan palvelunumeroon. Hän hoitaa lomakkeet oikeaan liittoon ja lähettää ko. henkilölle tiedon siitä, minne hänen liittymistieto on lähetetty. Ns. "liittymislomake" helpottaa myös yleisesti SAK:ssa ja liitoissa jäsenneuvontaa. Siinä kerätään kaikki tarvittavat tiedot,

jotta oikea liitto saadaan selville. Näin kuka tahansa SAK:n tai liiton työntekijöistä voi ottaa jäseneksi haluavan puhelun vastaan ja täyttää lomakkeen intranetistä.

Jäseneksi liittymistekniikkatyöryhmä saa tehtäväksi miettiä oikeat kysymykset lomakkeeseen.

Erikseen päätetään vielä se, kuinka sellainen sovellus tuotetaan, jolla jäsen voi itse etsiä oman liittonsa internetistä.

2

Hyödynnettävät valmiit rekisterit

Keskusteltiin olemassaolevista työpaikka- ja toimialarekistereistä. Puu- ja erityisalojen liitto on käyttänyt Katka -yritysrekisteriä. BlueBookilla on yritys cd-rekisteri, Leonialla ja Benefectillä on jäsenmaksuperinnän kautta tiedossaan ainakin tilittävät tahot, TT-Tiedolla on toimialarekisteri ja työsuojelupiirillä on käytössään rekisteri, jota päivitetään työpaikkatarkastuskäyntien jälkeen. Todettiin, että näistä rekistereistä on vaikea koota yhtä yksittäistä, mutta neuvonnassa voisi käyttää rinnakkain 2 – 3 rekisteriä.

SAK:lle toimitettiin aiemmin työsuojeluhallinnon rekisteri. Päätettiin tehdä tunnusteluja siitä, olisiko tämä jälleen mahdollista. Kutsutaan työsuojeluhallinnon edustajat paikalle keskustelemaan asiasta. Pyydetään mukaan myös Pertti T. Hyvönen, joka on pätkätyökampanjan aikana ollut yhteistyössä ko. tahon kanssa. Selvitetään myös muut mahdolliset yhteydet työsuojeluhallintoon.

3

SAK-NET –käyttäjäyhdistys ja keskustelusivut

Todettiin, että SAK-NET –käyttäjäyhdistyksen perustaminen on todettu SAK:n tietohallinnon toimintasuunnitelmassa ja siten jo sisäisesti virallisesti hyväksytty.

Keskusteltiin siitä, että kampanjan ajaksi SAK:n kotisivuille voitaisiin perustaa keskustelusivut. Tämä edistäisi omalta osaltaan kampanjan näkymistä julkisuudessa. Keskustelua voisivat edistää joko nimimerkillä tai omalla nimellä laitettut SAK:n ja liittojen toimitsijoiden keskustelun avaukset.

4

Tutkimustieto

Todettiin, että tutkimustietoaiheeseen palataan kun Marja Erkkilä on paikalla. Keskusteltiin yleisesti siitä, että

jäsenrekistereiden tieto pitäisi jollain tavalla saada tutkimustietoja varten käyttöön. Aiemmin on kerätty 15 liiton osalta tietoja samaan rekisteriin.

5

Alueet verkkokäytön infopisteiksi

Keskusteltiin siitä, että aluepalvelukeskuksissa pitäisi olla yksi tietokone jäsenten sekä tulevien jäsenten käytössä, jotta he voivat käyttää tietokonetta ja erityisesti internetiä asioidessaan aluepalvelukeskuksissa. Asiaan palataan vielä tarkemmin

6

Visio

Työryhmän visiota päätettiin täydentää kokouksessa keskustelujen asioiden pohjalta. Visiota käydään vielä tarkemmin läpi.

7

Raportti

Todettiin, että puheenjohtaja kirjoittanee raportin työryhmän ehdotuksista.

8

Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 11.30.

Tutkimusasioiden valmistelu

Lopputulema tässä vaiheessa Marjan kanssa oli:

- tutkimusasioihin paneudutaan marraskuun loppupuolella - tähtäimessä tammikuun puolen välin takaraja
- asioita joita nostettaisiin esille:
 - a) miten liittojen rakennetietoja voitaisiin saada paremmin kokoon ja sitä kautta parempi kuva järjestäytymisen tilanteesta ja järjestäytymisen kohdentumisesta - aloitetaan siis näkökulmasta: miten liittoja voitaisiin tukea niiden järjestäytymistyössä, mitä välineitä siihen tarvitaan, mitä välineitä SAK voisi tuottaa yhdessä liittojen kanssa (ja liittojen tiedoilla)
 - b) järjestötutkimuksen kysymysasettelu
 - c) kootaan olemassaolovat rekisterit - konsultoidaan SAK:n informaattikkoa Helenaa tässä asiassa, eli pyydetään häntä kokoamaan olemassa olevia tietolähteitä, mm. tietokantoja ja CD-ROM-tulosteita (TÄMÄ OSITTAIN JO TEHTY, Nykänen-Hämäläinen)
 - d) missä tällä hetkellä tutkitaan ay-liikkeen toimintoja, rakenteita ja vaikutusmahdollisuuksia (mm. yliopistot)

Näin aluksi. Marja lupasi hoitaa kohdan d) -valmistelut. Itse lupasin hahmottaa kohtaa a). Kohta b) vaatii koko porukan paneutumista.

3. kokous

ATK- JA TUTKIMUSTIETO TYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika ma 18.10.99 klo 10.00 – 12.40

Paikka Kemianliitto, 6. krs

Läsnä Ari Myllyviita, pj.
Tarja Rönkkö
Kyösti Sorsa
Asko Viitala
Heli Nykänen, siht.

1

Kokouksen avaaminen

Myllyviita avasi kokouksen. Materiaalipaketti, joka oli koottu kokousta varten, toimitetaan poissaolleille.

2

Edellisten kokousten muistiot

Käytiin läpi edellisten kokousten muistioita ja niiden tehtäviä läpi.

3

Visio atk:n hyödyntämisestä

SAK-NET-YHTEISÖ

Käytiin läpi atk:n hyödyntämisen visiota. SAKnet-yhteisön perustamisesta keskusteltiin. Todettiin Kemianliiton aloite SAK:n valtuustolle, jossa käsitellään aihetta SAK ay-liikkeen verkkoviestinnän kehittäjänä ja koordinoijana. Ryhmän raportin perustelujen pohjana voidaan osittain käyttää SAK:n jäsentutkimuksen tuloksia atk:n osalta.

Ari keskustelee Maarit Fredin kanssa siitä, miten yhteisöä voisi hyödyntää oppimisympäristönä.

Keskusteltiin yleisesti aiheesta.

Jäsenet pitää luokitella kahteen eri ryhmään: normaalit "rivijäsenet" sekä aktiivit (luottamustoimiset). Yhteisöt

tuottavat korkeampaa ja syvällisempää palvelua, kun taas jäsenmikrokampanjat ja nettikauppatyöryhmät tarjoavat konkreettisia välineitä tässä yhteisössä toimimiseen.

Toiminta täytyy olla koordinoitua ja järjestettyä, jotta siitä tulisi toimiva.

Jos jäsenet ja toimihenkilöt olisivat samassa verkossa yhteistyö voisi toteutua luonnollisesti ja toimivasti. Tämä olisi hyvä paikka käydä keskustelua.

Edunvalvonnassa täytyy olla yhteisön pääpaino. Käyttäjiltä voidaan kerätä pieni jäsenmaksu. Kerran vuodessa voidaan järjestää jokin seminaari. Atk-eksperttien näkökulmasta ei yhteisöä pidä rakentaa.

Kokoontuko SAK-net -ryhmä jatkossa kuten aiemmin, liittojen atk-vastuuhenkilöt (ns. tekniset yhteyshenkilöt), vai perustetaanko rinnalle ryhmä, joka pohtii syvällisemmin asioita jäsenten näkökulmasta. Todettiin, että erikseen ovat markkinointikanavat (vrt. nettikauppa) ja urheilutapahtumien järjestäjät.

Päätettiin, että jokainen ryhmän jäsen toimittaa seuraavaan kokoukseen ajatuksia siitä, minkälaista SAKnet-yhteisö ja SAK:n verkkoviestintä voisi olla.

SAK-PORTAALI

Keskusteltiin SAK-portaalin merkityksestä. Kuinka sivut on rakennettava, että sivuilla kävijät tulevat sivuille uudelleen. Palvelevatko sivut aktiiveita, jotka työnsä ohella hoitavat edunvalvontaa. Heille olisi silloin tarjolla ympärivuorokauden materiaalia työnsä tueksi.

Työelämän pelin saamista SAK:n sivuille selvitetään. Ari keskustelee Maijan kanssa tarkemmin asiasta. Kysymysten avulla voitaisiin käyttäjälle antaa järjestäytymiseen liittyvää informaatiota. Näin saataisiin esim. oppilaitokset innokkaammin käyttämään SAK:n sivuja.

Todettiin, että kotisivujen tuottamisen ongelma ei ole tiedon ja materiaalin vähyys, vaan käyttäjäryhmien huomioiminen tiedon tarjoamisessa.

Ari kokoaa yhteenvedon siitä, mihin SAK-portaali voisi vastata. Portaalin sisällä täytyy olla oma hakukone, jotta sivujen sisältämästä tiedosta löytää etsimänsä.

Selvitys liittojen www-sivujen nykytilanteesta

Todettiin, että työryhmän on tarkoitus antaa näkemys siitä, miten jatkossa www-sivuja voitaisiin tuottaa, jotta saadaan lisää kävijöitä ja lisää vuorovaikutusta. Heti voidaan todeta, että mitään yhtenäistä ratkaisua ei liitoille löydetä. Pienemmille liitoille on mahdollisesti parempi ratkaisu sellainen, jossa päivitykset tehdään mahdollisimman pitkälle automatisoituna. Isommilla liitoilla on usein resursseja ja intressejä toteuttaa itse sivunsa. Liittojen hakusanoilla etsiessä ei monienkaan liittojen sivujen linkkejä löydy. Tähän pitäisi kiinnittää huomioita. Hakujen tuloksia pitäisi parantaa tiedottamalla ko. tahoille sivuista, jotta jäsenet löytävät hakusanoilla oikean asian.

SAK:ssa täytyisi olla internet-spesialisti, joka koordinoi ja tehostaa verkkoviestintää ja liittojen näkyvyyttä ja löytymistä internetistä.

Keskustelusivut

Todettiin, että Soneran kanssa yhteistyössä tehtyjen keskustelusivujen pilottihanketta ei olla saatu valmiiksi ja sopimukseen asti. Keskustelusivuja pidetään tärkeänä myös järjestäytymisen kannalta. Se kirjataan työryhmän raporttiin.

Ilmainen sähköpostitunnus jäsenelle

Keskusteltiin siitä, että jäsenille tarjottaisiin ilmaista sähköpostitunnusta. Tämä olisi paras houkutin saada jäsenet käymään sivuilla, kun he lukevat oman sähköpostinsa SAK:n sivujen kautta. Keskusteltiin siitä, edellytetäänkö SAK-net-yhteisön jäsenyyttä, jotta tunnus saadaan.

Annetaan vinkki jäsenetutyöryhmälle tästä ideasta. Heli kertoo työryhmän sihteerille Timo Roppolalle asian eteenpäin.

Kohderyhmät

Kohderyhmiä, joille sivuja tuotetaan on useita mm. jäsenet, aktiivijäsenet ja toimitsijat, opiskelijat. Kohderyhmien käyttämiä termejä pitäisi kerätä puhelinneuvonnasta ja hyödyntää hakusanojen syötössä. Niillä hakusanoilla, joilla jäsenet yrittävät itse hakea tietoa internetistä, ei välttämättä löydy linkkejä liittoihin tai SAK:hon.

Ari tekee tarkemman selvityksen kohderyhmään liittyvistä asioista.

Jäsenrakennetietokanta

Tutkijat tarvitsevat käyttöönsä SAK:laisista liitoista yhteisen jäsenrakenteen kokoavan tietokannan. Pitäisi miettiä, mitkä edellytykset on sille, että kaikki tiedot olisivat yhdessä ja miten liitot vastaavasti hyötyisivät käytettävissä olevasta tiedosta. Tilastokeskusten tietojen soveltaminen SAK:laiseen rekisteriin vaatii jo enemmän. Enemmän voitaisiin käyttää hyödyksi tilastokeskuksen rekisterejä, jos mahdollista, siihen minne aloille on muodostumassa uusia työpaikkoja, uusien alojen syntymistä ym.

Ari tekee pohjaehdotuksen jäsenrakennetietokannan tekemiseksi Marjan ja Maijan kanssa yhdessä. Kommentit ovat hyödyllisiä jo etukäteen. Kun ehdotus valmistuu, niin se laitetaan koko porukalle kommentoitavaksi. Kaikkia liittoja ei voida saada samaan jäsenrekisterijärjestelmään, mutta pohditaan vaihtoehtoja näiden yhdistämisestä tutkimuskäyttöön.

Keskusteltiin sopimusalakoodin käyttöä ja vertailtavuutta eri liittojen välillä. Lisäksi todettiin, että tietojen päivittäminen on sen verran hidasta, että tietojen todellisuus ei ole oikea. Tosin se on suuntaa-antava.

Liittymissovellus

Keskusteltiin mahdollisuudesta rakentaa internettiin liittymissovellus. Tekninen työväline siihen, mihin liittoon pitäisi liittyä. Odotetaan jäseneksiliittymistekniikkatyöryhmän selvitystä ja toiveita sähköisen liittymisen osalta.

Keskusteltiin jäsenmaksun maksamisesta ja sen vaikutuksesta liittoon liittymiselle. Myös liittojen sääntöjen vaikutuksesta liittymiselle keskusteltiin (ammattiosaston kautta oikea ainoa liittyminen).

4

Seuraavat kokoukset Päätettiin seuraavat kokousajat:

Ke 10.11. klo 10.00 Liikealan ammattiliitossa
(Ari tekee hahmotelmaa raportista tähän kokoukseen)

Ma 29.11. klo 10.00 Sähköliitto, Tampere
Tähän pyritään yhdistämään työsuojeluhallinnon
tapaaminen

5

Kokouksen päättäminen

Myllyviita päätti kokouksen klo 12.40.

4. kokous

ATK-SOVELLUS –JA TUTKIMUSTIETOTYÖRYHMÄ

Aika ke 10.11.99 klo 10.20 – 12.00

Paikka Liikealan ammattiliitto

Läsnä Ari Myllyviita, pj.
Maija Karimaa
Tarja Rönkkä
Kyösti Sorsa
Heli Nykänen, siht.

1

Kokouksen avaaminen Myllyviita avasi kokouksen.

2

Raportin käsittely Käytiin läpi Myllyviidan tekemää raporttiluonnosta kohta kohdalta.

Tehtiin muutoksia ja lisäyksiä.

Ari lähettää korjatun version työryhmän jäsenille heti kokouksen jälkeen.

Nostetaan selvästi esille olennaiset asiat ja työryhmän esitykset. Ari tekee esityksistä 1 A4-liuskan. Lisäksi mainitaan erikseen myös asioita, joita ei varsinaisesti kysytty, mutta vaikuttavat työryhmän tekemiin esityksiin.

3

Työsuojeluhallinnon tapaaminen

Päätettiin edelleen pitää Tampereella palaveri 29.11. klo 10.00, jolloin tavataan myös työsuojeluhallinnon edustajat. Ari puhuu uudelleen heidän kanssaan tapaamisesta. Kyösti oli jo aiemmin selvittänyt aluejohtaja Pernun kanssa siitä, että työhallinto käyttää tilastokeskuksen tekemiä valmiita tilastoja. Liikkeessä! – kampanjan kannalta tärkeää on kuitenkin saada käyttöön työhallinnon täydentämä tilasto työsuojelutarkastusten perusteella.

Palaveri pidetään Tampereella vaikka työsuojeluhallinnon edustajia ei tavattaisikaan.

4

SAK-tiedottaa extra Liikkeessä! –kampanjasta tehdään tiedote SAK-tiedottaa extra –
muodossa. Atk-työryhmän osalta tehdään juttu esityksistä.

5

Seuraava kokous Seuraava kokous pidetään ma 29.11. alkaen klo 10.00

6

Kokouksen päättäminen Päätettiin kokous klo 12.00

LIITE 2. SAK:n sähköisen viestinnän työryhmän raportti

SÄHKÖISEN VIESTINNÄN KEHITTÄMINEN SAK:SSA

Organisaatiomme ulkoinen ja varsinkin sisäinen viestintä perustuu väistämättä jatkossa yhä enemmän sähköisille viestintävälineille. Kun SAK avasi www-sivunsa noin neljä vuotta sitten avattiin kyse oli enemmänkin halusta olla kehityksen kärjessä kuin todellisesta viestinnällisestä tarpeesta. Neljässä vuodessa verkkoviestinnästä on kuitenkin tullut arkipäivää eikä kehitys näytä ainakaan hidastuvan.

Kohta joka neljäs jäsen sähköpostin päässä

Useammalla kuin joka viidennellä jäsenellämme (22 %) on jo käytössään sähköpostiosoite - kaksi vuotta sitten sähköpostiosoite oli vain yhdellä seitsemästätoista (6 %)! Internetiä käyttää 26 prosenttia jäsenistämme ja vain 15 prosenttia arvioi, ettei tule käyttämään tietotekniikkaa tulevaisuudessa nykyistä enempää. Kotitietokone on peräti 40 prosentilla jäsenistämme ja joka viides ilmoittaa ainakin melko todennäköisesti hankkivansa sellaisen seuraavan vuoden aikana.

Neljä vuotta sitten olimme siis uranuurtajina liikkeellä. Tällä hetkellä pinnistellemme pysyäksemme edes jotenkuten muiden mukana. Sähköinen viestintämme on jäänyt heitteille. Tästä seuraa paitsi rahan ja henkilöresurssien tuhlaamista, myös ongelmia sekä tiedon hankintaan että sen tuottamiseen näiden välineiden kautta.

SAK:n johtoryhmä nimesi **työryhmän** kesäkuussa seuraavalla toimeksianolla. Työryhmän tuli syyskuun loppuun mennessä:

- selkiyttää sähköisen viestinnän kokonaisuus
- tehdä johtoryhmälle ehdotus sähköisen viestinnän kehittämistarpeista
- tehdä ehdotus sähköisten viestintävälineiden ylläpitoon liittyvästä työnjaosta

Työryhmän kokoonpano:

Sari Aalto-Matturi, pj., Heli Härkönen, siht.

Helena Hämäläinen, Maija Karimaa, Hannu Lönnroth (Kiljava), Tarja Majamäki, Veikko Mattila, Hannu Rosengren, Marjut Vainio

Internet – SAK:n näyteikkuna maailmalla?

SAK:n internet-kotisivut avattiin neljä vuotta sitten. SAK oli tuolloin Pohjoismaiden ensimmäinen ammatillinen keskusjärjestö, jolla oli omat www-sivut. Sivut eivät kuitenkaan ole kehittyneet muun maailman tahtiin. Sivujen taustalta löytyi vuosien saatossa syntynyt rakenteellinen kaaos, mikä vaikeutti päivittämistä ja jatkokehitystyötä. Sivut olivat myös ulkoasultaan vanhanlaiset ja sisälsivät huomattavan määrän vanhentunutta tietoa. Ne eivät

myöskään niinkään perustu jäsentyneelle ajatukselle siitä, mitä itse haluamme viestiä ulospäin vaan pyrkivät lähinnä vastaamaan tietoa etsivien tiedontarpeeseen – mikä on tietysti tärkeää sekkin.

Suurin puute on tietysti tiedon vanhentuminen. Reaaliajassa toimivassa viestintävälineessä tiedon on oltava aina ajan tasalla – muutoin tiedon tuottajasta syntyy vähintäänkin epäpätevä kuva. Mutta myös esillepanolla on arvonsa. Internet-käyttäjät ovat tottuneet tietyntasoiseen esitykseen; jos omamme on kovin vanhanaikainen ja kömpelö, syntyy myös meistä järjestönä vastaava kuva. Internet-sivuille suunniteltiin mainostoimistossa uusi ulkoasu, mutta koska vanhaa tietoa ei sellaisenaan kannata siirtää uuteen pakettiin, uuden ulkoasun käyttöönotto viivästyi.

Varsinkin EAY:n kongressin yhteydessä sekä Suomen puheenjohtajuuskaudella yleensä SAK:n kotisivuilla oli ja on erityisen paljon myös ulkomaalaisia kävijöitä. Heille suunnattu informaatio on ollut varsin suppeaa ja osin pahasti vanhentunutta tai suorastaan virheellistä. Jo perusajattelussa on ongelmia – vieraskieliset sivut esittelevät lähinnä kv-osastoa, eivät niinkään SAK:ta, suomalaista työmarkkinaelämää tai kansainvälisiä työmarkkinakysymyksiä. Myös kv-osasto itse kokee tämän ongelmaksi. Suomenkielisten internet-sivujen alueelliset sivut puolestaan ovat olleet tekeillä useita vuosia.

Luontevasti internetsivuille ovat päivittyneet lähinnä vain tiedotteet sekä Palkkatyöläisen ja Löntagarenin aineisto, joka on liitetty nettiin aina tuoreeltaan – yhdestä palkkatyöläisestä dokumentteja kertyy internetiin viitisenkymmentä, Löntagarenista parikymmentä. Ihanteellisinta olisi, jos aineistoa pystyttäisiin osin myös muokkaamaan erityisesti verkkoa varten. Tähän ei kuitenkaan ole ollut mahdollisuutta.

Projektin aikana esiin nousseista ongelmakohtista osa on korjattu. SAK:n uudet englannin, saksan, ranskan ja espanjankieliset internet-sivut saatiin EAY:n kongressiin mennessä auttavasti auki, joskin ne vaativat huomattavan määrän jatkojalostamista.

Tietovarastosta palvelukeskukseksi

Kesän aikana internet-sivuston ulkoasu on muutettu nykyaikaisemmaksi, rakenne on selkiytetty ja selvästi vanhentuneet tiedot on poistettu. Sivut ovat nyt välttävät, mutta edustavat vanhentunutta tietovarastoajattelua. Tieto on kerätty sinne asialliseksi paketiksi, josta tietoa etsivä voi sitä hakea. Dynaamisinta osaa sivuillamme ovat reaaliaikaisesti sinne siirrettävät lehdistötiedotteemme.

Nykyaikaisempaa olisi kuitenkin käyttää verkkoviestintää tietovaraston sijasta eräänlaisena vuorovaikutteisena ”**nettilehtenä**”. Tällöin heti etusivulta löytyisivät uusimmat SAK:n näkemyksiä valottavat uutiset mielellään kuvien kera – itse toimittamiamme tietysti. Palkkatyöläisen aineistoa voisi jo etusivulla hyödyntää vaikkapa päivittäin vaihtuvana kuvitettuna verkkoa varten tiivistettynä juttuna, josta linkki johtaisi koko juttuun ja Palkkatyöläisen muuhun aineistoon. Nettisivulla voisi olla viikon Gallup, jonka grafiikka päivittyisi

kyselyn kuluessa jatkuvasti. Vaalien aikaan sivuillamme voisi pyöriä työmarkkinänäkemyksiä käsittelevä vaalikone. Sivuillamme voisi käydä kuuntelemassa ja imuroimassa viikoittaisia paikallisradiojuttujamme, jotka nyt leviävät 9800-palvelunumerossa, mutta jotka jo teknisen laadun vuoksi on saatava nettiin jne. Sinänsä tärkeä tietovarasto tietysti palvelisi taustalla edelleen.

Internet-sivumme tarjoaisivat myös avoimen sylin **järjestäytymiskampanjan** liikkeelle pistämiin tuleviin jäseniimme – mahdollisuuden etsiä räätälöityä tietoa omasta työmarkkina-asemasta, löytää itselle sopiva liitto sekä jopa liittyä jäseneksi.

Tässä olemmekin lähellä **palvelukeskus- tai 'portaali'-ajattelua**, jota työryhmä suosittelee jatkojalostettavaksi. Lähtökohtana on, että internet/intranet-kokonaisuus kehitetään jäseniä, suurta yleisöä sekä SAK:n ja liittojen henkilökuntaa palvelevaksi palvelukeskukseksi. Palvelukeskuksesta kävijä saa tarvitsemansa tiedon SAK:n ja SAK:laisten liittojen julkisilta sivuilta sekä käyttäjätunnuksella pääsee myös sisäisen tiedon lähteille. Lisäksi palvelukeskuksesta on pääsy keskeisiin käyttäjien jatkuvasti tarvitsemiin muihin palveluihin: sää, aikataulut, pankkipalvelut, uutiset, tv-ohjelmat jne. Näin SAK:n palvelukeskus olisi järkevää asentaa itsekunkin avaussivuksi internetissä.

Jo lähitulevaisuudessa tällainen verkkoviestinnän hyötykäyttö avaisi aivan uusia ulottuvuuksia myös kenttään suuntautuvaan tiedottamiseen ja vuorovaikutukseen, joka vielä toistaiseksi vaikkapa tulokierros- tai muissa töpinätilanteissa on melko raskas mylly pyöritettäväksi.

Internet osaksi järjestäytymiskampanjaa?

Jos palvelukeskusta halutaan hyödyntää järjestäytymiskampanjan osana, tulisi sen olla valmis 1.1.2001 eli julkisuuskampanjan käynnistyessä. Nopeammin tuskin on edes mahdollista.

Yksinkertaisimmillaan palvelukeskus vaatii ainoastaan tekijän sekä jonkin verran ostettua visuaalista suunnittelua. Jos sivuille halutaan kuitenkin myös vaativampia sovelluksia, kuten jäseneksi liittymiseen tarvittavia ratkaisuja tai vaikkapa vaalikoneen, vaatii se myös **ulkopuolista sovellusasiantuntemusta**. Hinta-arvio valittavalle järjestelmälle (NetCommunity, ProCombo jne.) on noin 200 000 markkaa – tietohallinto ja viestintä perehtyvät yhdessä tarjolla oleviin järjestelmiin ja niiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Järjestelmän hankkiminen helpottaisi myös sivujen päivittämistä ja jatkuvaa kehittämistä ja vähentäisi rutiinityöskentelyyn käytettävää aikaa. Järjestelmäratkaisua tehtäessä on huomioitava myös intranetin vaatimukset – jos sama järjestelmä soveltuu molempiin käyttötarkoituksiin, saavutetaan säästöjä (lisenssi on kuitenkin siinäkin tapauksessa hankittava erikseen sisäiseen ja ulkoiseen verkkoon).

Työryhmä pohti myös olisiko palvelukeskusajatus laajennettavissa palkan-saajakeskusjärjestöjen tai jopa työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteiseksi. Aja-

tus todettiin kuitenkin hankalaksi toteuttaa. Jos pelkästään PSKJ-yhteistyössä nähtiin intressiristiriitoja mutta myös kysymys resursseista – onko ajateltavissa, että sisärjestömme olisivat valmiit kattamaan kukin kolmanneksen kustannuksista ja tarvittavasta työstä? Ajatus, että parhaiten äänensä julkisuudessa muutenkin esiin saava SAK maksaisi suurimpana muita enemmän tästä yhteistyöstä ei tuntunut järkevältä.

Intranet – iloinen hullumylly vai sisäisen viestinnän kelpo väline?

Jos internet-sivumme ovat vanhentuneet, ovat SAK:laisen ay-liikkeen sisäiset intranet-sivut puolestaan vielä keskentekoiset. Intranet-sivuja on suunniteltu täysin erillään internet-sivuista. Niiden rakenne tai ulkoasu ei muistuta internet-sivuja ja niitä ovat kehittäneet eri ihmiset. Tästä seuraa useita ongelmia: päällekkäistä työtä sekä suunnittelussa että tiedon tuottamisessa, toisaalta ongelmia tiedon löytämisessä.

Intranetin ongelma on myös hallinta. Intranet välineenä on organisaatiossa samanlainen kuin internet-maailmanlaajuisesti – sitä ei pidä lähteä rajoittamaan ja hallitsemaan liikaa tai se menettää luonteensa vapaan tiedonkulun turvaajana. Mutta myös vapaudesta aiheutuvat ongelmat ovat samanlaiset: tiedon tulvasta on vaikea löytää olennainen. Jos kaikki vain hallitsemattomasti oman tai tiiminsä mielenkiinnon mukaisesti tuottavat intranettiin enemmän tai vähemmän tietoa, se ei palvele tiedon tarvitsijoita kovin hyvin. Jollakulla pitäisikin olla langat käsissään ja harkinnassaan:

- mitä tietoa intranetissä ainakin pitäisi olla?
- miten nämä erityisen tärkeät asiat tarjotaan, jotta viesti menee perille?
- miten rakenne säilytetään sellaisena, että tarvitsemansa tiedon löytää.

Sisäisen intranet-verkon toteuttamistapoja on karkeasti ajatellen kaksi. ICL on hyvä esimerkki näistä molemmista. Suomen ICL:n oma SISSI-verkko on tiukasti tiedotuksen käsissä – sitä toimittaa ja ylläpitää täyspäiväisesti kolme henkilöä. Tiukasta otteesta seuraa, että SISSI muistuttaa paljon lehteä. Se on varsin yksisuuntainen ja tieto kulkee siellä täysin toimittajien suodattamana. Englannin ICL:n intranet puolestaan on täysin osastojen ja tiimien tuottaman tiedon varassa. Lopputuloksena syntyneestä pöperöstä tuskin kukaan löytää tarvitsemaansa tietoa.

Välimuoto tuntuukin meidän tarpeisiimme sopivimmalta. Tässä ajattelussa tiimit, osastot ja liitot tuottavat verkkoon pääosan aineistosta. **Toimittaja** tarvitaan

- uutisoimaan yleisesti tärkeitä ja kiinnostavia kysymyksiä
- huolehtimaan sivujen rakenteesta ja koordinoimaan ulkoasua
- kannustamaan tiimejä tuottamaan sivuille muiden kannalta tärkeää tietoa
- opastamaan satunnaisesti intranettiin tietoa tuottavia henkilöitä
- huolehtimaan sivujen jatkuvasta kehittämisestä
- huolehtimaan intranettiin liittyvästä yhteistyöstä liittojen kanssa.

Toimivin ratkaisu olisi varmasti että verkkotiedottaja, informaattikko ja tiimien intranet-vastuulliset yhdessä ”**intranet-tiiminä**” jatkuvasti pohtisivat intranetin toimivuutta ja kehitystarpeita.

Liitoille intranetiä on markkinoitu mm. korostamalla verkossa välitettäviä yhteisiä palveluita, joiden käytöstä liittoja voitaisiin myös laskuttaa – online uutis- ja tilastopalveluja, laki- ja taloustietokantoja jne mutta myös esimerkiksi erilaisia CD-ROM-tietokantoja, joita tiimit ja liitot muuten herkästi hankkivat kukin omaan käyttöönsä, jolloin tiedontuottaja vaurastuu. Tämän vuoden budjetista määrärahat **verkkopalveluihin** karsittiin. Tällainen palvelutarjonta olisi kuitenkin verkon hyötykäyttöä parhaimmillaan ja erinomaista liittopalvelua.

Huolella valittu järjestelmä maksaa, mutta tuo säästöjä

Sähköpostin ohella on toimiston sisäinen sähköinen tiedonkulku usean vuoden ajan rakentunut Tiimifoorumeille. Sähköiset ilmoitustaulut ovat kätevä kanava tiedon saamiseksi eteenpäin omista käsistä. Foorumeita on kuitenkin niin suuri määrä, että kaikkien tarpeellisten seuraaminen on mahdotonta. Jos tiimifoorumit lisäksi säilyvät irrallaan intranetistä, on meillä kaksi kilpailevaa sisäisen viestinnän sähköistä kanavaa. Jos Tiimifoorumeita ei haluta kokonaan hylätä, voidaan ne säilyttää tiimien ja työryhmien keskustelufoorumeina – tällainenkin kanava intranetissä tarvitaan. Lähinnä tietohallinnon jatkoselvittelyyn jää, onko tiimifoorumi halvin ja helpoin tapa tiimiviestintään – joka tapauksessa se tällöin kytketään osaksi intranetiä.

Alun perin on ajateltu, että tiimit tuottaisivat intranetiin tietoa FrontPage-ohjelmalla. Tämä on kuitenkin verkkoviestinnän erityistyökalu, johon tarvitaan asianmukainen koulutus. FrontPage-osaajan kouluttamisessa joka tiimiin on omat ongelmansa: kaikki eivät ole uuden ohjelman oppimiseen yhtä innostuneita, ihmisten vaihtaessa tiimistä toiseen jää tiimi helposti ilman FrontPage-osaamista ja ohjelmistopäivitysten myötä pitäisi järjestää koulutusta myös uuteen versioon. FrontPagesta innostuneet yltyvät herkästi soololemaan ja rakentelemaan sivuille omia kikkailujaan. Vähemmän innostuneet taas karttavat koko työkalun käyttöä. FrontPagen ongelma on myös, että ohjelma on hankittava kaikille käyttäjille myös liitoissa, jotka haluavat tuottaa tietoa intranetiin.

Toinen vaihtoehto on hankkia SAK:n intranetille **räätälöity järjestelmä** (näin organisaatiot ovat intranetinsä usein ratkaisseet). Tällöin tiimit, osastot ja liitot tuottavat tietoa valmiiseen pohjaan, jonka käytön oppiminen käy nopeasti. Tiedon tuottamiseen riittää kertaalleen annettu muutaman tunnin perehdytys – se on yhtä helppoa kuin sähköpostin lähettäminen. Näin tietoa sivuille voivat tuottaa muutkin kuin erikseen tiimeihin kurssitetut intranet-vastuulliset. Kukin tiimi, osasto tai liitto voi tuottaa materiaalia vain etukäteen määritellyille sivuille, jolloin rakenne pysyy hallinnassa. Jos tietoa on tarpeen tuottaa muualle, otetaan yhteys ”päätoimittajaan”.

Liittojen kannalta etu on siinä, ettei niiden tarvitse hankkia ohjelmistoa itselleen vaan se on käytettävissä SAK:n palvelimella. Räätelöitävän intranet-järjestelmän hinnaksi tulee noin 200 000 - 300 000 markkaa, tietohallinto ja viestintä yhdessä perehtyvät tarjolla oleviin mahdollisuuksiin.

Käyttömenot ilman hankittavia järjestelmiä nousevat helposti korkeammiksi: frontpage-ohjelmat ja päivitykset, käyttäjien koulutus sekä valtavat työaika-satsaukset esimerkiksi ulkoasumuutosten yhteydessä. Eri ohjelmistoversiot eri tiimeissä ja liitoissa aiheuttavat yhteensopivuusongelmia.

Lehti ei synny ilman toimittajaa eikä netti ilman tekijää

SAK:n sähköisen viestinnän suurin ongelma on ilman muuta osaamisen ja koordinoinnin puute. SAK:n internet ja intranet-sivuilla ei Matti Lumijärven irtisanoutumisen jälkeen ole ollut vastuullista verkkotiedottajaa. Intranetin sisällönsuunnittelu, käyttömahdollisuuksien kartoittaminen ja liittoyhteistyö on ollut lähinnä Helena Hämäläisen vastuulla. Toteutuksesta on määräaikaisella työ sopimuksella vastannut *Veikko Mattila*. Toimittajaa intranetillä ei ole, eikä Veikko Mattilan lähtiessä talosta marraskuussa enää myöskään visuaalista ja teknistä toteuttajaa.

Mattila on uusinut kesän aikana myös internetin rakennetta ja ulkoasua. Tiedotteet on internetiin siirretty viestintätiimistä, muista päivityksistä on *Matti Lumijärven* lähdön jälkeen vastannut käytännössä *Marjut Vainio*, jonka toimenkuvaan työ ei kuitenkaan Palkkatyöläisten ja Löntagarenin aineistoa lukuunottamatta kuulu. *Hannu Lönnroth* Kiljavan opistolta on jatkanut Lumijärveltä ja *Hilkka Jukaraiselta* saamansa toimeksiannon mukaisesti vieraskielisten sivujen uusimista. Lönnroth on kuitenkin itse siirtynyt kesällä Työväen Akatemian palvelukseen. Myös *Heli Nykäsellä* on perusosaaminen sivujen tekoon, muttei käytännössä mahdollisuutta siihen.

Oleellista on ymmärtää verkkoviestintä omaksi viestintävälineekseen kuten lehdet, televisio, radio, seminaarit ja tilaisuudet... Analogia lehtiin on selvin. Lehden tavoin myös verkkoviestintä tarvitsee toimittajan, joka tietää miten kyseisellä välineellä viestitään. Ja kuten lehden toimittajan, täytyy verkkotiedottajankin hallita tiettyjä työkaluja – lehdessä ehkä Word- ja sivuntaitto-ohjelma, verkkoviestijällä html ja vaikkapa Frontpage. Ja kuten lehteä ei voi toimittaa kuka hyvänsä, joka hallitsee tekstinkäsittelyn, ei myöskään verkkoviestintää voi hoitaa kuka hyvänsä, joka hallitsee oikean ohjelman. Viestintätiimissä ei tällaista osaamista tällä hetkellä ole. Itse asiassa talossamme ei tällä hetkellä ole ihmistä, jossa yhdistyisi tiedotusalan osaaminen ja internet/intranet-työkalujen hallinta.

Internet-sivujen teko voidaan myös ostaa talon ulkopuolelta. Hintahaarukka ostosivuille on 500-1500 markkaa/sivu. Vuosikustannuksista vähänkään suuremmalla organisaatiolla tulee helposti järjettömät – SAK:lla on lähes 2000 dokumenttia omilla internet-sivuillaan. Näistä useimmat Veikko Mattila joutui muokkaamaan uudistaessaan viime kesänä sivut uuden rakenteen ja

ulkoasun mukaiseksi. Tämä työ on aika ajoin tehtävä – viime kesäinen urakka olisi ulkoa ostettuna maksanut useita satoja tuhansia.

Lisäksi on huomioitava sisäinen työ – sivujen sisältö on joka tapauksessa suunniteltava talon sisällä, ennen kuin toteutus voidaan antaa toimeksi ulkopuoliselle tekijälle. SAK on lähes vuoden ajan kokeillut ostopalvelujen käyttöä ostaessaan Kiljava-opistolta Lönnrothin työpanosta internet-sivujen tekniseen toteutukseen. Sisällön toimitustyö on kuitenkin tehtävä SAK:ssa eikä jatkuva toimeksiantojen tekeminen ja työn valvonta ole ollut vaivatonta.

Kovista hinnoista huolimatta monet liitot käyttävät ulkopuolisia palveluja sivujensa ylläpitoon. Erinomaista liittopalvelua olisikin, jos SAK voisi myydä verkko-osaajan työpanosta liittojen käyttöön. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että verkkoviestijöitä olisi SAK:ssa vähintään kaksi. Yhden ihmisen työpanos on jo pelkästään SAK:n omaan verkkoviestintään nipin napin riittävä.

Suuremmissa organisaatioissa Suomessa sähköisen viestinnän parissa työskentelee yleensä yhdestä ihmisestä kokonaiseen tiimiin. ICL:ssä pelkkä intranet työllistää kolme ihmistä, sen lisäksi pelkästään ulkoisia internet-sivuja toimittaa yksi tiedottaja. STTK:ssa sähköistä viestintää hoitaa yksi henkilö. TT:ssä tekijöitä on kaksi, mutta sekin tuntuu heistä hiukan vähältä.

Ohjeistus sähköisen viestinnän käytölle

Työryhmä törmäsi keskusteluissaan myös lukuisiin muihin sähköisen viestinnän käyttöön liittyviin ongelmiin SAK:ssa sähköpostiviesteihin vastamisesta mikrolla tehtyjen kalvojen ulkoasuun. Päätettiinkin, että Sari Aalto-Matturi ja Helena Hämäläinen yhdessä miettivät millaiset pelisäännöt sähköisen viestinnän käytölle SAK:ssa tarvitaan.

Vaihtoehtoiset suunnat:

SAK:n on nyt valittava tarvitseeko se verkkoviestintää jatkossa vai ei. Jos verkkoviestintää tarvitaan, on sille löydettävä myös tekijä. Tällä hetkellä talossa ei ole yhtään pätevää verkkotiedottajaa.

Työryhmän näkemys on, että verkkoviestintä on nykypäivää ja lisäksi jatkuvasti kehittyvä viestinnän muoto. On vaikea nähdä, että Suomen suurin ammatillinen keskusjärjestö voisi päättää pysyä poissa verkosta. Vaihtoehtoja on näin ollen kaksi. Sähköisen viestinnän osaaja voidaan rekrytoida ulkopuolelta tai kouluttaa omasta henkilökunnastamme joku sellaiseksi – voidaanko joku verkko-osaajamme kouluttaa toimittajaksi tai voidaanko joku toimittaja/tiedottaja kouluttaa verkko-osaajaksi? Jos verkkotiedottaja valitaan talon sisältä, mistä hänelle löytyy seuraaja nykyisiin töihin?

Jos sen sijaan arvioidaan ettei SAK tarvitse verkkoviestintää, on paras joko lakkauttaa SAK:n internet-sivut kokonaan tai jättää sinne ainoastaan muutama perustiedot, yhteystiedot ja uusimmat tiedotteet sisältävä sivu. Intranet-palvelua voidaan tuskin lakkauttaa sen jälkeen kun sitä on pontevasti markkinoitu liitoille ja peruskäyttäjäkunta on saatu syntymään. Jos siis verk-

kotiedottajaa ei haluta palkata, on intranet jätettävä täysin tiimien, osastojen ja liittojen vastuulle. Tällöinkin intranetin pyörittäminen edellyttää kuitenkin tiimien vastuullisten tiedontuottajien kouluttamista, käytön opastusta ja konsultointia sekä liittoyhteistyötä. Tähänkin tehtävään on tällöin vastuutettava joku.

Kustannuksilta on mahdotonta välttyä, jos verkosta ei päätetä poistua kokonaan. Ilman osaavan ihmisen rekrytointia ja toimivien järjestelmiä hankkimista kustannukset saattavat jopa moninkertaistua.

Päätösesitys:

SAK:n ulkoisten internet-sivujen toimittamisesta sekä sisäisiin intranet-sivuihin liittyvästä toimitus-, koordinointi- ja konsultointityöstä vastaamaan nimitään päätoiminen verkkotiedottaja. Selvitetään mahdollisuudet täyttää tehtävä sisäisin siirroin.

Sähköisen viestinnän kehittämisryhmä jatkaa selvittämällä tarjolla olevien järjestelmien soveltuvuuden internet- ja intranet-tarpeisiin. Tietohallinto budjetoi hankinnat tämän jälkeen. Myös intranet-palvelutarjonta turvataan budjetissa.

Perustetaan intranet-tiimi seuraamaan intranetin toimivuutta ja kehitystarpeita. Tiimiin nimitään verkkotiedottaja, informaattikko, tietohallinnon edustaja sekä tiimien intranet-vastuulliset. Verkkotiedottajan valintaan asti viestinnän edustajana tiimissä toimii tiedotuspäällikkö.

Sari Aalto-Matturi ja Helena Hämäläinen laativat pelisäännöt sähköisen viestinnän käytölle SAK:ssa.

Liite 3. SAK:n tuoreen jäsentutkimuksen osa

Tietokoneiden ja verkkojen käyttö

SAK:laisista vajaa puolet, 44 %, käyttää tietokonetta SAK:n toukokuussa tekemän jäsenkyselyn perusteella. Vastaajista viidennes on ns. monikäyttäjiä, jotka käyttävät tietokonetta useammalla tavalla, kuten internetin sähköpostia, tiedonhakua, tekstinkäsittelyä, taulukkolaskentaa tai hoitavat esimerkiksi pankkiasioita tietokoneen avulla. Toisen käyttäjäryhmän muodostaa noin neljännes vastaajista, jotka käyttävät tietokonetta tekstinkäsittelyyn ja peleihin.

Kyselystä on vaikea saada yksiselitteistä lukua tietokoneiden käyttäjistä, koska vastaajat ovat vastanneet hieman epäloogisesti eri kysymyksiin. Suurin luku (jossa on ajettu eri kysymyksiä ristiin) on, että 59 prosenttia SAK:laisista on jollakin tapaa tietokoneen kanssa tekemisissä. Edellisessä kappaleessa kuvattu käyttäjäluku saadaan tietokoneen käyttötapaa koskevasta kysymyksestä.

Naisista 46 prosenttia ja miehistä 43 prosenttia käyttää tietokonetta.

Ahkerimpia tietokoneiden käyttäjiä ovat nuoret, alle 30-vuotiaat. Heistä 73 prosenttia on aktiivisia käyttäjiä. Käyttöinnostus kuitenkin vähenee iän myötä. Ikäryhmästä 30-39 – vuotiaat joka toinen käyttää aktiivisesti tietokonetta. Yli 50-vuotiaista enää vain kahdeksan prosenttia on monikäyttäjiä ja 16 prosenttia käyttää tietokonetta vain tekstien tuottamiseen ja peleihin.

Eniten tietokoneen käyttäjiä on yksityisillä palvelualoilla ja julkisella sektorilla. Näiden alojen työntekijöistä noin puolet on aktiivikäyttäjiä. Vähiten laitteen käyttäjiä on teollisuudessa.

Tilastokeskuksen sähköisten palvelujen käyttöä koskevan tutkimuksen mukaan (syyskuu 1998) mikrotietokoneen käyttömahdollisuus on kaikkiaan 63 prosentilla suomalaisista. Tämän tutkimuksen mukaan nuorimmat ikäluokat käyttävät laitteita vanhempia enemmän, mutta sukupuolten välillä erot ovat pieniä.

NUORET INNOKKAITA TIETOKONEEN KÄYTTÄJIÄ

SAK:laiset käyttävät tietokonetta eniten sähköpostiin, tietojen etsimiseen, pankkiasioiden hoitamiseen, tekstinkäsittelyyn ja peleihin.

Nuoret ovat selvästi innokkaampia käyttäjiä kaikissa käyttömuodoissa. Sukupuolten välillä on jonkin verran eroja eri käyttömuodoissa. Naiset ovat ahkerampia sähköpostin ja tekstinkäsittelyn käyttäjiä kuin miehet.

Luottamustehtävissä toimivat käyttävät muita SAK:laisia innokkaammin internetsähköpostia, tekstinkäsittelyä, taulukkolaskentaa, grafiikkaa ja ovat ahkerampia myös pelien pelaajina.

SÄHKÖPOSTIN KÄYTTÖ LISÄÄNTYNYT

Jäsenistä joka viidennellä (22 %) on käytössä oma sähköpostiosoite. Käyttö on lisääntynyt melkoisesti kahdessa vuodessa. Vuonna 1997 osoite oli käytössä vain kuudella prosentilla vastaajista. Miesten ja naisten välillä ei ole eroja sähköpostin käytössä. Nuorista alle 30-vuotiasta jäsenistä joka kolmannella on sähköposti käytössään, yli 50-vuotiasta enää vain 13 prosentilla.

Luottamustehtävissä toimivista joka neljännellä on oma sähköpostiosoite.

Yllättävää kyllä, sähköpostiosoitteen käytössä on jonkin verran myös alueellisia eroja. Vähiten sähköpostiosoitteita on käytössä Itä-Suomen läänin alueella.

JOKA NELJÄS KÄYTTÄÄ INTERNETIÄ

SAK:laisista joka neljäs kertoo käyttävänsä internetiä. Nuoret käyttävät sitä selvästi vanhempia enemmän. Alle 30-vuotiaista internetyhteys on joka toisella, yli 50-vuotiaista noin joka kymmenennellä. Miesten ja naisten välillä ei ole eroja.

Eroja käytössä on myös toimialoittain. Julkisella sektorilla työskentelevät käyttävät internetiä eniten. Heistä noin kolmannes (31 %) on internetkäyttäjiä, teollisuuden työntekijöistä 23 prosenttia ja yksityisen palvelualojen jäsenistä 27 prosenttia.

Luottamustehtävissä toimivista 28 prosenttia käyttää internetiä.

Itäsuomalaiset käyttävät myös internetiä muita vähemmän.

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan (em. 1998) internetin käyttömahdollisuus kotona, työssä tai opiskelupaikalla on 42 prosentilla 15-74 –vuotiaista suomalaisista.

SAK:N JA OMAN LIITON INTERNETSIVUT TUNTEMATTOMIA

Oman liiton ja SAK:n kotisivut ovat suurimmalle osalle vielä kovin tuntemattomia. Vain viisi prosenttia vastaajista on ilmoittanut käyneensä joko SAK:n tai oman liittonsa kotisivuilla.

Miehet ovat naisia useammin vierailleet näillä sivuilla. Eniten oman keskusjärjestön sivut ovat kiinnostaneet 40-49 –vuotiaita. Oman liiton kotisivuilla ovat vierailleet muita useammin alle 30-vuotiaat sekä 40-49 –vuotiaat jäsenet.

Luottamustehtävissä toimivista 7 prosenttia ja muista 5 prosenttia on käynyt SAK:n kotisivuilla. Oman liiton kotisivuja on lukenut 9 prosenttia luottamustehtävissä toimivista ja 5 prosenttia muista vastaajista.

OMA TIETOKONE KOTONA

SAK:laisista 40 prosentilla on tietokone kotona (käyttömahdollisuus), eniten niitä on 40-49 –vuotiailla ja julkisella sektorilla työskentelevillä. Sukupuolten välillä ei tässä ilmennyt eroja. Luottamustehtävissä olevista lähes puolella, 48 prosentilla, on kone kotona.

SAK:laisilla on kotitietokone käytössään yhtä usein kuin suomalaisilla keskimäärin. Tilastokeskuksen mukaan noin 40 % suomalaisista voi käyttää tietokonetta kotonaan. Miesten ja naisten välillä kotona käytettävissä olossa ei ole suurta eroa.

TIETOKONEEN KÄYTTÖTIHEYS KOTIKONEEN OMISTAJILLA

Tietokonetta käyttää kotona päivittäin kymmenen prosenttia niistä SAK:laisista, joilla on kone kotona. Vähintään viikottain tietokoneen ääressä heistä askartelee joka kolmas. Miehet ovat ahkerampia kotikoneen käyttäjiä. Heistä 36 prosenttia käyttää konetta vähintään kerran viikossa, naisista 27 prosenttia.

Vaikka tietokone onkin kotona melko suurella joukolla SAK:laisista, läheskään kaikki eivät käytä sitä kovin runsaasti. Koko SAK:n jäsenistöstä tietokonetta käyttää kotona päivittäin seitsemän prosenttia ja vähintään viikottain joka viides.

Alle 30-vuotiaat käyttävät kotitietokonettaan ahkerimmin. Heistä 46 prosenttia käyttää sitä vähintään viikottain. Yli 50-vuotiasta näin usein koneen ääressä viihtyy vain joka viides kotikoneen omistavista.

Selvästi muita useammin kotikonetta käyttävät yksityisillä palvelualueilla toimivat. Heistä 39 prosenttia käyttää kotikonetta vähintään viikottain, julkisella sektorilla ja teollisuudessa työskentelevistä 29 prosenttia.

Luottamustehtävissä toimivat käyttävät kotikonetta hieman muita useammin, 12 prosenttia käyttää konetta päivittäin ja vähintään kerran viikossa 45 prosenttia.

TIETOKONEIDEN KÄYTTÖ LISÄÄNTYY NYKYISESTÄ

Noin kaksi kolmasosaa vastaajista (62 %) uskoo tulevaisuudessa käyttävänsä tietokonetta nykyistä enemmän. Eniten käytön lisääntymiseen uskovat yksityisillä palvelualueilla toimivat ja nuoret vastaajat. Luottamustehtävissä toimivista 66 prosenttia uskoo lisäävänsä tietokoneen käyttöä.

Runsas puolet vastaajista (54 %) tuntee itsensä kuitenkin epävarmaksi tietokoneiden suhteen ja 72 prosenttia onkin ilmoittanut olevansa kiinnostunut parantamaan osaamistaan laitteiden käytössä selvitäkseen paremmin työelämässä.

Mitä vanhemmasta vastaajasta on kyse, sitä epävarmemmaksi hän itsensä tuntee laitteiden kanssa. Vastaavasti mitä nuoremasta vastaajasta on kyse sitä halukkaampia he ovat olleet parantamaan omaa osaamista.

Yksityisillä palvelualoilla toimivat ovat epävarmimpia laitteiden kanssa ja ovat myös innokkaimpia kehittämään tietokoneosaamistaan.

Luottamustehtävissä toimivista 77 prosenttia haluaa parantaa osaamistaan selvittääkseen paremmin työelämässä ja muista 71 prosenttia.

Atk-osaamisen taso vielä riittämätön

SAK:laisista vain kahdeksan prosenttia pitää omaa osaamistaan riittävänä. Lisäkoulusta pitää välttämättömänä lähes joka viides jäsen ja joka kolmas arvioi ettei lisäoppi olisi pahitteeksi.

Naiset kaipaavat lisäoppia enemmän kuin miehet. Vanhemmissa ikäluokissa lisäkoulutuksen tarve korostuu. Nuorilla käyttökokemus on selvästi vakaammalla pohjalla.

Luottamustehtävissä toimivista lisäoppia kaipaa joka toinen ja välttämättömäksi koulutustarpeen näkee joka kolmas.

MIHIN TARKOITUKSIIN TIETOKONETTA KÄYTETÄÄN?

Selvästi eniten tietokonetta käytetään harrastuksiin ja ajanvietteeksi. Tähän käyttötarkoitukseen ilmoittaa käyttävänsä konetta 37 prosenttia SAK:laisista. Työhön konetta käyttää 28 prosenttia jäsenistä. Naiset käyttävät hieman miehiä useammin tietokonetta työhön, opiskeluun ja yhteydenpitoon. Miehillä painottuu naisia enemmän harrastus- ja ajanvietekäyttö.

Nuoremmat ikäluokat käyttävät tietokonetta muita useammin työhön, opiskeluun ja yhteydenpitoon sekä harrasteisiin. Järjestötyöhön tietokonetta käytetään ahkerimmin taas 40-49 -vuotiaiden ikäluokassa.

Luottamustehtävissä toimiville tietokone on muita useammin työhön, järjestötyöhön ja yhteydenpitoon liittyvä väline.

TIETOKONEEN HANKKIMISAIKEET

SAK:laisista joka viides (19 %) ilmoitti todennäköisesti harkitsevansa tietokoneen hankkimista tai vaihtamista vuoden sisällä. Joka kolmas oli varma siitä, että ei aio hankkia kotikonetta seuraavan vuoden aikana.

Miehet pitivät hankintaa tai vaihtoa naisia todennäköisempänä. Miehistä joka neljäs piti sitä vähintäänkin melko todennäköisenä seuraavan vuoden aikana, naisista joka kuudes.

Todennäköisimmin hankintoihin ryhtyvät nuoret, alle 40-vuotiaat. Mitä vanhemmasta vastaajasta on kyse sitä vähemmän häntä on kiinnostanut tietokoneen hankinta tai vaihto.

KUKA ON SAK:LAINEN TIETOKONEEN MONIKÄYTTÄJÄ?

SAK:laisia tietokoneen monikäyttäjä on todennäköisimmin alle 40-vuotias mies tai nainen. Eniten heitä on yksityisillä palveluiloilla ja vähiten teollisuudessa.

Tilastokeskuksen kesällä julkaiseman raportin Tiedolla tietoyhteiskuntaan II mukaan tietotekniikan suurkuluttajia ovatkin hieman yllättäen naiset. Tätä tulosta on selitetty mm. sillä, että nuoret miehet ovat muita ikäluokkia useammin sellaisissa ammateissa, joissa tietotekniikkaa käytetään vähemmän. Naisvaltaisessa toimistotyössä tietokoneet ovat olleet käytössä jo pitkään ja nykyisin toimistotyö on koneistettu lähes sataprosenttisesti. Lisäksi naisten hallussa on myös pitkälle teknistynyt kaupallinen ala.

Monikäyttäjät ovat muita käyttäjäryhmiä varmempia siitä että heidän atk:n käyttönsä tulee tulevaisuudessa vielä vain lisääntymään nykyisestä.

Monikäyttäjistä joka viides on käynyt SAK:n internetsivuilla ja oman liittonsa sivuilla joka neljäs.

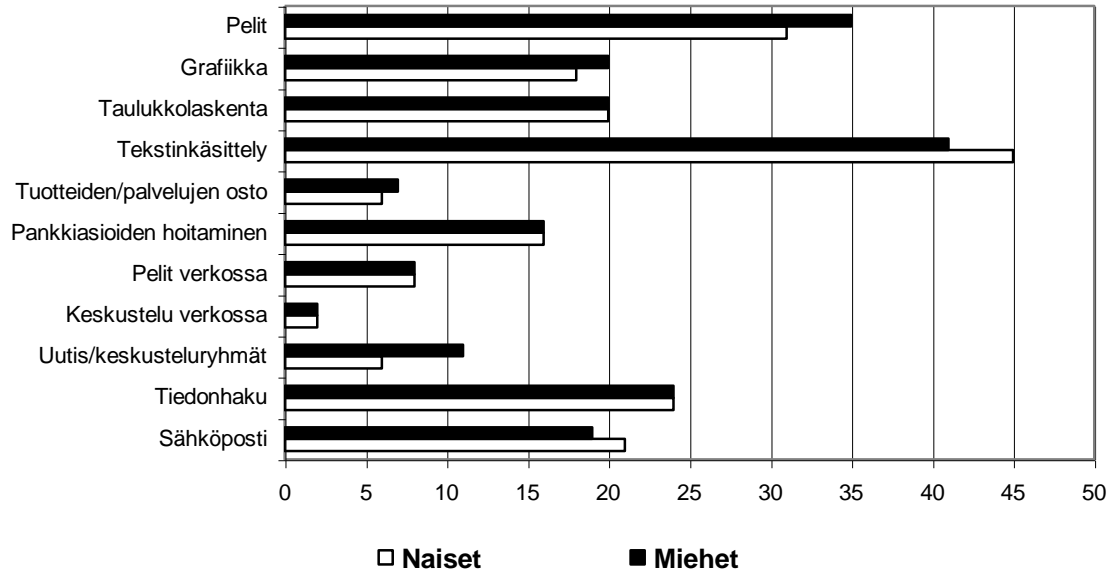
Monikäyttäjillä on selvästi muita useammin tietokone kotona ja joka kolmas heistä käyttää kotitietokonetta päivittäin. Vähintään viikoittain monikäyttäjistä kotikonetta käyttää 80 prosenttia.

Monikäyttäjistä 60 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä konetta työhön ja yhteydenpitoon. Joka toinen heistä käyttää sitä opiskeluun.

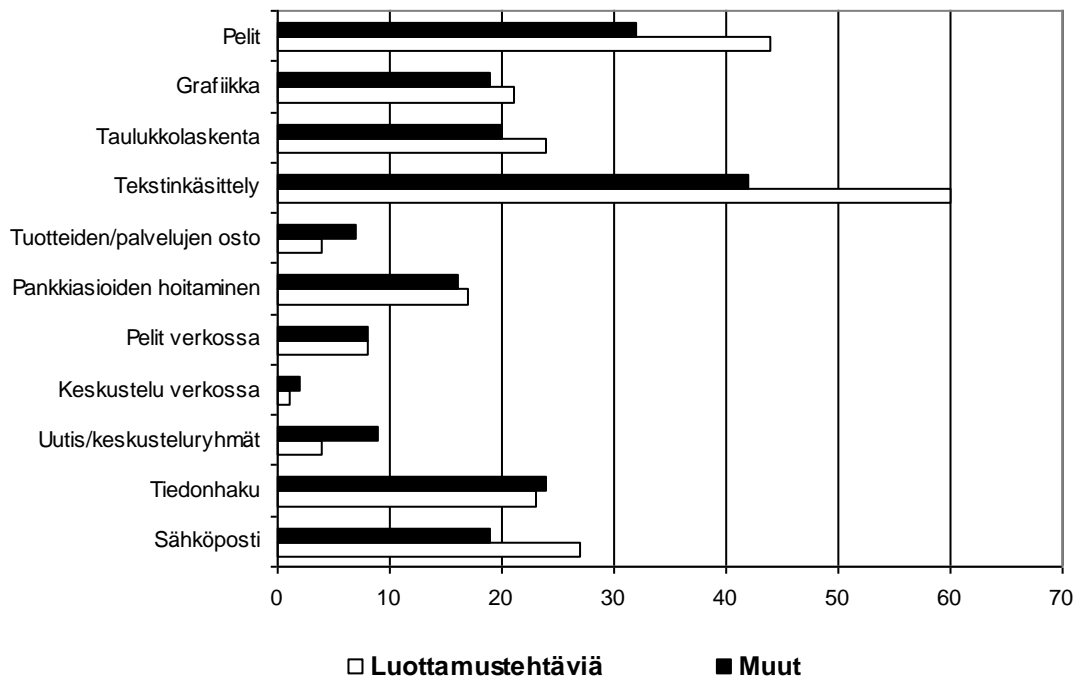
Vaikka monikäyttäjistä joka viides katsoo omien atk-taitojensa olevan riittävät, haluaa heistäkin kaksi kolmesta lisäoppia ja välttämättömänä sitä pitää joka kuudes.

Monikäyttäjät ovat harkinneet muita useammin hankkivansa tai vaihtavansa kotikonetta seuraavan vuoden aikana.

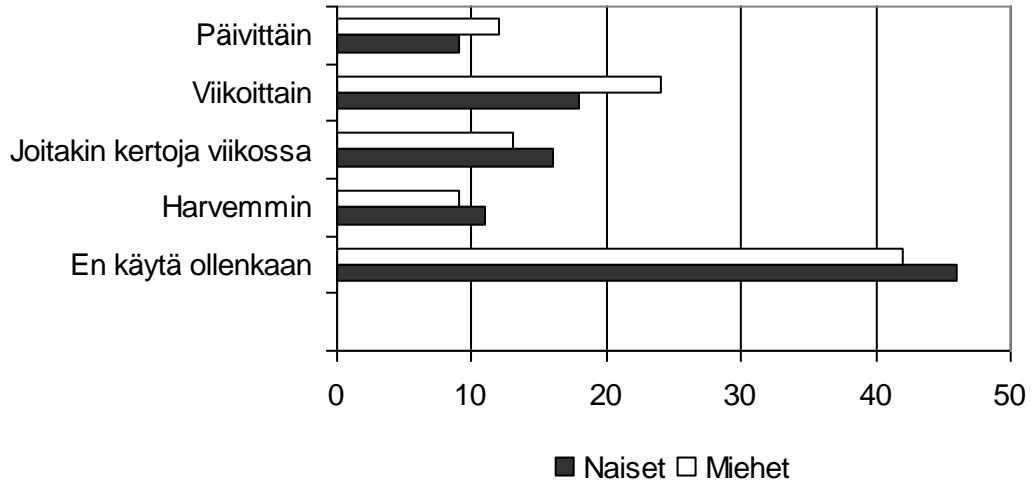
Tietokoneen käyttö sukupuolen mukaan (%):

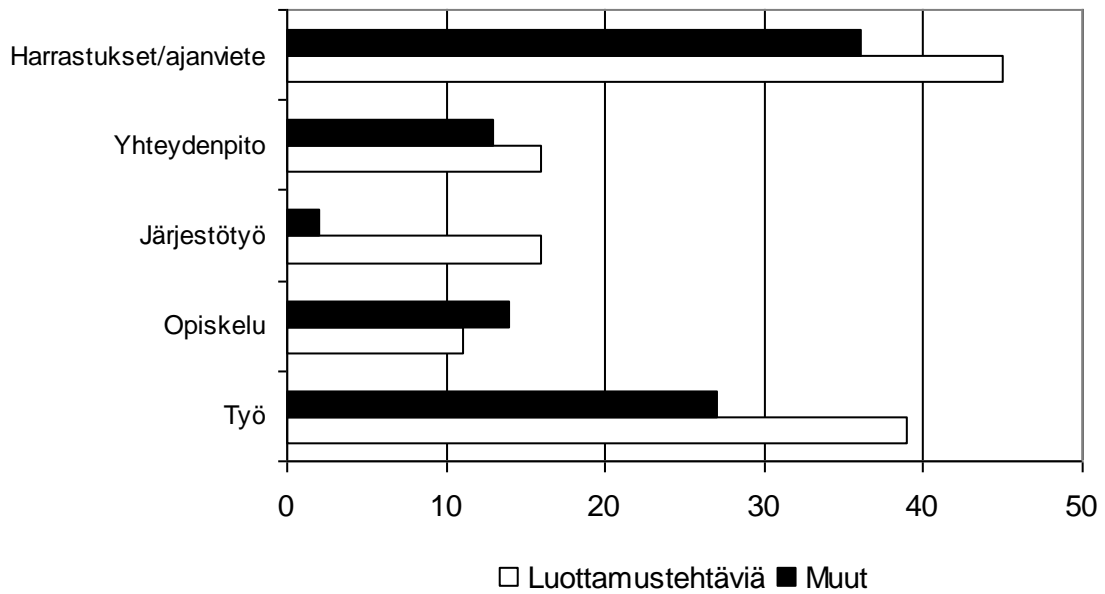
Tietokoneen käyttö luottamustehtävän mukaan (%):

Tietokoneen käyttöiheys sukupuolen mukaan, niistä joilla on kone kotona (%):

Tietokoneen käyttötarkoitus luottamustehtävän mukaan (%):

Liite 5. SAK-Portaali

SAK:N AY-VÄEN PORTAALI?

Ari Myllyviita
17.10.1999

Mikä on portaali?

Yksinkertaisimmin ilmaistuna portaalilla ymmärretään sivustoa (tai aloitussivua), jolla tarjotaan sellaisia palveluja ja tietoja, että käyttäjä haluaa asentaa sen www-selaimensa aloitussivuksi.

Perinteisin malli on Soneralla osoitteessa www.soneraplaza.fi.

Tiedon ja valmiiden linkkikokoelmien lisäksi uusimmat portaali-palvelut tarjoavat joko

- mahdollisuuden luoda käyttäjän itsensä muokkaama avaussivu
- sähköposti ja / tai kotisivupalvelun

Ns. välttämättömiä asioita portaalisivuilla ovat hakupalvelut, jopa Altavista –tyyppinen kelpaa. Mitenkä hyvin haku toimii palveluntarjoajan omille sivuille (jos kyse on tiedontuottajasta), määrää hakupalvelun merkityksen. Altavistan avaamista varten kun ei portaalialia tarvita. Riittää osoite www.altavista.com.

Itsemuokattava avaussivu –portaali

Käyttäjän muokkaaman avaussivun tarjoaa mm. Microsoftin oma portaali Suomessa www.msn.fi.

Tämän tyyppiselle portaalille on ominaista se, että sivulle on mahdollistaa koota lukuisasta määrästä erilaista tietoa juuri se, mitä olettaa tarvitsevansa, kun internetin avaa.

Tiedon valitsemista varten on oma työstösivunsa.

Tämä ominaisuus on merkittävä silloin, kun kävijöille on erilaiset tarpeet, mutta kuitenkin tiedon lähde on sama. Ay-liikkeen kohdalla kävijät voisimme luokitella esim. aktiivisuuden mukaan, luottamustehtävien mukaan tai taustatahon mukaan. Tiedotusvälineitä kiinnostavat eri asiat kuin esim. työsuojeluvaltuutettuja.

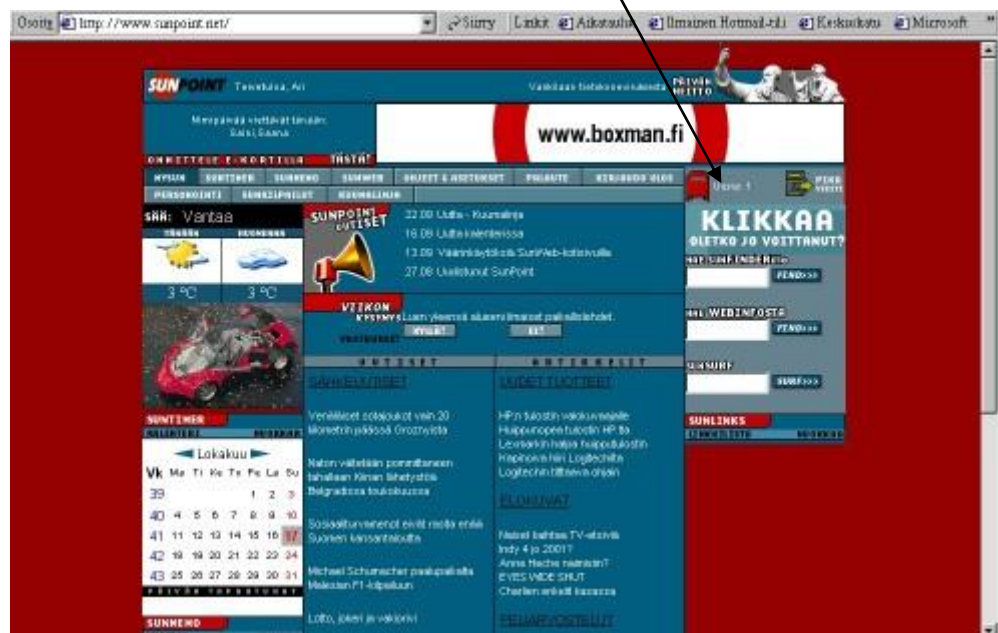
Toiminnallinen portaali – kotisivu- ja sähköpostiosoittepalvelu

Sivujen käytön lisääminen onnistuu varmemmin, kun siihen liitetään mahdollisuus kotisivujen säilyttämiseen, puhumattakaan sähköpostipalvelujen tarjoamisesta. Tämän tyyppisiä palvelujakin on runsaasti tarjolla. Maailma tunnetuin lienee www.hotmail.com.

Suomessa erään malli tarjoaa www.sunpoint.net.

Rekisteröinnin ja sitten sisäänkirjoittautumisen jälkeen avautuu varsinainen portaali-etusivu. Tämä portaali tarjoaa näyttävän joskin melko kirjavan etusivun. Ja sähköpostin.

Samaan sivuun mahtuu kuitenkin kaiken muun lisäksi sähköuutiset, säätiedot ja kalenteri.

Hyvälle tyylille uskollinen portaali kiittää käyttäjiään.

Kotisivupalvelun tarjoaminen voi olla useammanlaista. Erilaisia toimintamalleja ovat esim.

Kotisivun voi ohjata **ilmaisia kotisivupalveluja** tuottavien yritysten sivuille. Tällaisia ovat mm. www.geocities.com, www.angelfire.com, edellä mainittu www.sunpoint.net jne. Näillä on www-sivuille rakennettu oma kotisivujen rakentamiseen tarkoitettut sivut tai jonkinlainen ftp-ratkaisu, jolla voi valmiiksi tehdyt sivut siirtää ko. firman palvelimille.

Angelfiren kotisivuja täydennetään omalla ftp-toiminnolla.

Sivuja voi muokata palvelun omalla editorilla, jonka käyttö ei vaadi HTML-koodaamisen hallitsemista.

Jokaisella palvelun tarjoajalla on erilainen toimintamalli.

Tässä FortuneCity:n (www.fortunecity.com) sivustosta kuva, mikä kertoo sivun tilanteen:

NIC tarjoaa ilmaista internet-yhteyttä. Ainut lasku tulee paikallispuhelumaksuista. **NIC Free** on nettiliittymä, jossa:

- Ei ole liittymismaksua
- Ei ole käyttöaikarajoituksia
- Ei ole kuukausi- tai vuosimaksuja
- Yhteydet on joko välityspalvelimen kautta tai suoraan
- 1 sähköpostilaatikko
- Sähköpostien lukuoikeus web -liittymän kautta
- Sähköpostilaatikon koko 1Mt

Soneraplazan kotisivut ovat maksullisia eli kytkettynä internet-yhteyden mukana tulevaan palveluun (Sonera Internet -paketti).

Vielä perinteisistä portaaleista

Ihmemaan sivut (www.fi) ja Telian Sirkuksen sivut (www.sirkus.com) ovat perinteisellä tavalla rakennettuna linkkihakemistoja varustettuna tarpeellisilla kalenteritiedoilla, hakupalvelulla.

Jo tämän tasoisen palvelun tarjoaminen SAK:n aktiiveille työelämän asioista ja työmarkkinakysymyksistä on tarpeen. Internetin käytön jatkuva kasvu ja tietomäärän kasvu puoltavat SAK:n oman portaalin rakentamista.

Ihmemaan sivun rauhallisuus ja Sirkuksen sivujen rauhottomuus antavat viestin, että kukin palvelun tarjoaja on vasta hakemassa omaa profiiliaan ja käyttäjäkuntaa.

Perinteisten portaalien heikkous on siinä, että ne eivät tarjoa niitä aineksia, joiden on maailma todettu tuovan uskollisia käyttäjiä eli kotisivu- ja sähköpostipalveluja.

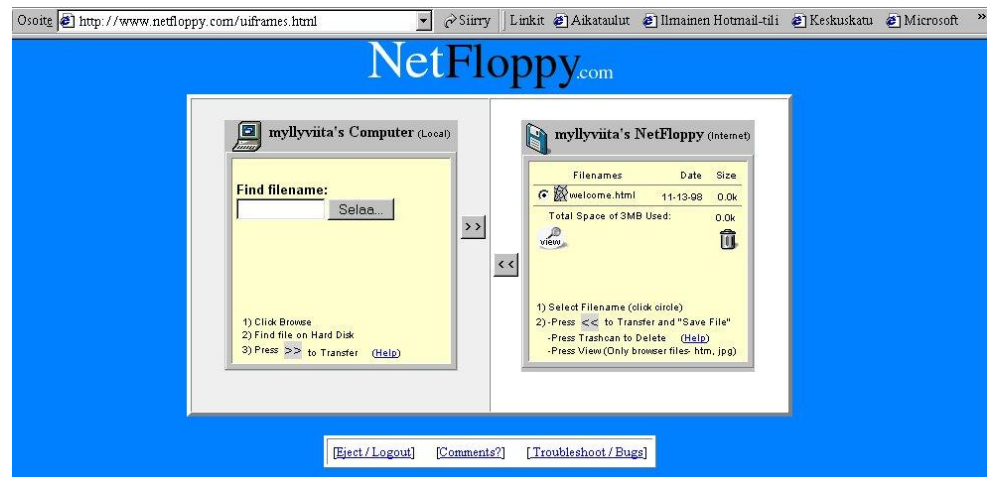
Tässä Sirkuksen etusivu.

Muita ideoita palveluiksi

Palvelujen tuottaminen lähtee kahdesta näkökulmasta, millä varmistetaan käyttäjien uskollisuus ja palaaminen portaalin sivuille (osalle tämän tarve syntyy lupauksista mainostajille, jotka rahoittavat portaalin toiminnan) ja millä houkutellaan uusia käyttäjiä, eritoten omasta kohderyhmästä.

Netfloppy –tyyppinen palvelu

Eräs uusi mielenkiintoinen palvelutyyppi on **virtuaalisen levykeaseman** tarjoaminen. Niille, joilla ei ole omaa konetta, mutta mahdollisuus siellä täällä käyttää laitetta, tällainen virtuaalinen levykeasema on oiva keino työskennellä. Toisaalta voi toimia myös yhteisenä kansiona useamman käyttäjän tarpeeseen.

Palvelu tarjoutuu osoitteessa www.netfloppy.com

Johtopäätöksiä visioksi SAK:n omasta portaalista

Oma halupalvelu

Avaussivun hakupalvelu antaa reaaliaikaisen tuloksen SAK:n ja sen alla olevien sivujen tiedoista.

Muokattava portaalin etusivu

Portaalin käyttökelpoisuutta ja kävijäystävällisen etusivun luomiseksi mahdollistetaan muokattava etusivu. Se palvelee erilaisia käyttäjiä ja oletukseksi voidaan muokata etusivut ensikertalaisia, tiedotusvälineitä ja aktiiveja varten.

Käyttäjäpalvelut

SAK-portaaliin tarjotaan mahdollisuus omien kotisivujen tekemiseen / säilyttämiseen esim. ammattiosastoja ja paikallisjärjestöjä varten.

Oma sähköpostiosoite ja / tai kotisivupalvelu

Koska ATK-laitteiden hankkiminen on kallista puuhaa, SAK:n jäsenmikrotarjouksista huolimatta, ja hyvin monella on olemassa internet-yhteys työn puolesta, niin sähköpostiosoittepalvelu (tyyliin www.iobox.fi, www.gnwmil.com tai www.iname.com) ja / tai kotisivupalvelu ovat paikallaan.